

INNEHÅLL

	Förord: Mot nya tider – med respekt för det som varit	4
I	DET ÄR VI SOM SKAPAR FÖRÄNDRINGEN	8
	Flickor och pojkar av idag	8
	Församlingar i förändring	10
	Den anställde som möjliggörare	10
II	FLICKORNA, POJKARNA OCH FÖRSAMLINGEN	14
	Rötterna som ger trädet näring	16
	Trädets märke: rätten till församlingstillhörighet	22
	De bärande grenarna: Läger, utflykter och natur	24
	Klubbarna som sociala förstärkare	26
	Skolsamarbete	30
	Scouting som en verksamhetsform i församlingen	33
	Församlingens gemensamma gudstjänstliv	35
	Stöd i olika livssituationer	38
	Trädgårdsmästare: Familjen i huvudrollen	43
	Församlingens anställda som stöd för växandet	44
	Frivilliga	47
III	UTVECKLINGSMÅLEN FÖR FLICKORNA OCH POJKARNA SOM FÖRSAMLINGSMEDLEMMAR	51
	Slutsatser	51
	Utvecklingsdokumentet och barnen	52
	Utvecklingsdokumentet och familjen (föräldrar, släkt, faddrar)	54
	Utvecklingsdokumentet och arbetet (den anställde, teamet och broar)	55
	Utvecklingsdokumentet och beslutsfattarna (sakkunskap, offentlighet, påverkan)	57
	Utvecklingsdokumentet och nätverken (samarbetspartner, samarbete, skolan)	58

REDAKTION

Reijo Takamaa, Niklas Grönholm, Ann-Mari Holländer,
Eero Jokela, Noora Kähkönen, Katri Vappula ja Tuula Vinko

LAY-OUT

Teemu Junkkaala / gstj.fi

BILDER

Aarne Ormio om inte annat anges

Godkänt av Kyrkostyrelsens plenum den 20.11.2012

ÄRENDENUMMER

2012-00762

© Kyrkostyrelsen, Helsingfors 2012

ISBN 978-951-789-410-4 (hft.)

ISBN 978-951-789-411-1 (pdf)

Publikationer från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland 2012:7

ISSN 1798-7903

TRYCKERI

Pekan Offset, Helsingfors 2013

Mot nya tider – med respekt för det som varit

Kyrkans verksamhet bland barn i skolåldern och deras familjer är en bortglömd skatt. Verksamhetens omfattning och betydelse är relativt okända trots att detta är ett av de största arbetsområdena i församlingarna. Arbete bland flickor och pojkar i församlingen, som också kallas minior- och juniorverksamhet eller verksamhet bland 7–14-åringar, är mycket mångsidigt. Redan den regelbundna klubb- och scoutverksamheten har varje år över 95 000 unga deltagare. Smågrupperna leds av cirka 14 000 frivilliga unga och vuxna (Kyrkans statistik 2011). Ingen annan verksamhetsform i församlingarna producerar lika mycket verksamhet med en så liten ekonomisk satsning. Denna kyrkans pärla är samtidigt ett exempel på församlingsarbetets anpassningsförmåga.

Församlingarnas verksamhet bland 7–14-åringar är både aktiv och omfattande. Den grundar sig främst på frivilliginsatser och utgör alltså på många sätt en exemplarisk verksamhet, där både delaktighet och församlingstillhörighet kommer till uttryck.

Samtidigt finns det många krav på utveckling av arbetsområdet.

REGIONAL JÄMLIKHET SOM MÅL

Kvaliteten på och omfattningen av arbetet bland flickor och pojkar varierar i oroväckande hög grad mellan olika församlingar. Detta är fallet även när församlingarna har liknande miljöer och resurser för verksamheten. Barn har ändå, oberoende av var de bor, samma behov av stöd under sin uppväxt. Detta gäller särskilt 11–14-åringarna, som genomgår ett viktigt brytningskede och utvecklar sin identitet.

STARKARE SAMARBETE INOM FOSTRAN

Föräldrarna behöver särskilt stöd för att kunna ge sina flickor och pojkar en övergripande kristen fostran som grund för ett gott liv och en trygg uppväxt. I församlingsarbetet är det viktigt att identifiera familjernas behov och deras vädjan om hjälp. Detta utmanar församlingarna till att stärka sitt familjeinriktade arbetsgrepp.

BEHOVET AV SÄRSKILT STÖD

Barns problembeteende, ensamhet och marginalisering är aktuella orosmoment i det finländska samhället. Ett barn i skolåldern behöver utöver familjen även andra människor som stöd för sin uppväxt, i synnerhet kamrater. Att vara medlem i en hobbygrupp eller klubb innebär att man får både kamratstöd och en vuxenkontakt utanför familjen. Det är ett effektivt och även kostnadseffektivt sätt att stödja barnets upp-

växt till ett liv i balans. Smågruppsverksamheten har konstaterats ha stor betydelse för gruppledarna. Dessa observationer sporrar församlingarna till att upprätthålla och vidareutveckla sådan verksamhet för barn som ordnas på nära håll och har en låg tröskel. I sin enklaste form innebär det att man fortsätter med och utvecklar den traditionella klubbverksamheten.

BEAKTA BARNET I STRUKTUROMVANDLINGEN

Förändringarna i kyrkans omvärld har lett till en omfattande strukturomvandlingsprocess i församlingarna. De ekonomiska resurserna, arbetets innehåll och verksamhetslokalerna är som bäst föremål för en ställvis radikal omvärdering. Ändringarna inverkar också kraftigt på barnens församlingsvärld. I anslutning till strukturomvandlingen ska församlingarna utvärdera sin egen verksamhet och sitt beslutsfattande i synnerhet ur barnens och familjernas perspektiv, och därigenom identifiera de viktigaste fokuseringarna i verksamheten.

BYGGA BROAR MELLAN ARBETSOMRÅDENA

Att bygga upp församlingens verksamhet utifrån de kyrkliga yrkesgrupperna och deras yrkesidentiteter är inte det optimala med tanke på barnens och familjernas liv som församlingsmedlemmar. Familjer med medlemmar i olika åldrar behöver bara en församling – inte många »miniförsamlingar» som är uppdelade enligt medlemmarnas ålder eller de anställdas utbildningsbakgrund. Församlingarnas anställda och förvaltning kan därför ha skäl att fundera över utvecklingen av verksamhetskulturen utifrån församlingsmedlemmarnas behov och särskilt ur barnens perspektiv. Här är en av de centrala uppgifterna inom kyrkans fostrande arbete att bygga broar mellan de traditionella arbetsområdena, till exempel småbarnsfostran, minior och junior, konfirmandundervisningen, ungdomsarbetet, specialungdomsarbetet, arbetet vid läroinrättningar, diakoniarbetet och musikarbetet, och att stärka samarbetet över de traditionella gränserna.

FÖRSAMLINGARNA SOM EN DEL AV BARNETS GRUNDTRYGGHET

Församlingarnas arbete bland barn och ungdomar är i sin omfattning en överraskande viktig aktör i det finländska samhället. Cirka en tredjedel av anslagen för församling-

Bild: Kyrkans bildbank / Markku Pihlaja.

arnas verksamhet används för det fostrande arbetet, vilket innebär att den ekonomiska satsningen ligger på samma nivå som genomsnittet i kommunerna. Strukturen för verksamhet och anställda inom det fostrande arbetet i församlingarna är ungefär lika i hela landet, både i städerna och på landet. Kyrkans arbete bland barn och ungdomar är också en viktig del av hur samhällets grundtrygghet är uppbyggd och utgör ett viktigt stödjande element i de finländska familjernas liv. Församlingarna ansvarar för att innehållet i denna betydande satsning förvaltas väl och utvecklas till stöd för barnen och deras familjer.

BEHOVET AV ATT BLI SEDD

Församlingarnas anställda och förtroendevalda är inte förtrogna med det omfattande arbete som i församlingarna utförs bland barn i skolåldern. De som arbetar med 7-14-åringarna – såväl frivilliga som anställda – blir ibland frustrerade på församlingens förvaltning, som inte erkänner den statistiska omfattningen av detta arbetsområde eller verksamhetens funktionella betydelse som mellanstadium efter småbarnsfostran och före konfirmandarbetet. Undersökningar har visat att församlingarnas trognaste medlemmar är just de som redan i skolåldern deltagit i verksamheten. Det är viktigt att församlingarnas värdefulla arbete bland 7-14-åringarna får större synlighet än tidigare.

* * *

Församlingsarbetet bland barn i skolåldern är alltså omfattande, högkvalitativt, samhälleligt betydande och i behov av särskild utveckling. Verksamheten är till glädje även för andra än barnen själva och deras familjer. Den kanske största hemligheten bakom detta arbete är att barnen genom sin närvaro och sin aktivitet välsignar själva församlingen. Där barnet får stå i centrum för församlingens verksamhet och gudstjänstliv och på ett naturligt sätt vara delaktig i församlingens liv föds en atmosfär av glädje. Detta lärde oss redan kyrkans första lärare för 2 000 år sedan, och livsglädjen i församlingarna och gudstjänstgemenskaperna vittnar om detsamma. Barnen för med sig glädje – även i församlingens liv. Endast i en atmosfär av glädje kan evangeliet leva och växa. Därför är det den kristna församlingens uppgift att följa Jesus exempel: att välsigna barnen och lyfta fram dem mitt i kretsen av lärjungar, mitt i församlingen, som en förebild för de vuxna. Och barnen i sin tur välsignar de vuxna omkring sig med sin livsglädje.

Detta dokument har upprättats utifrån ovan nämnda utgångspunkter och utvecklingskrav. Dokumentet syftar till att hjälpa församlingarnas förvaltning och anställda att fördjupa sig i 7-14-åringars liv och församlingstillhörighet och till att utveckla det församlingsarbete som utförs bland flickorna, pojkarna och deras familjer.

Helsingfors den 10 oktober 2012

*Reijo Takamaa, Niklas Grönholm, Ann-Mari Holländer, Eero Jokela,
Noora Kähkönen, Katri Vappula och Tuula Vinko.*

I DET ÄR VI SOM SKAPAR FÖRÄNDRINGEN

*Barnet är viktigt.
Barnets liv och verklighet just nu
är viktigare än frågan vad barnet
en dag kommer att bli.
Flickor och pojkar har rätt att vara
fullvärdiga församlingsmedlemmar
redan nu, på ett sätt som är karaktä-
ristiskt för dem själva och deras ålder.*

Flickor och pojkar av idag

Majoriteten av de finländska barnen mår riktigt bra – bättre än de någonsin mått. Vi ligger i topp i internationella välfärdsjämförelser. Finland är ett föregångarland i fråga om sitt skolsystem. Många flickor och pojkar sysslar med utvecklande hobbyer och barnens datatekniska kunnande är på topp i europeiska jämförelser.

De finländska barnens välmående har dock polariserats under 2000-talet. Nyheterna är allt oftare dåliga och innebär stora utmaningar. Familjerna tampas med stress och bekymmer, och flickor och pojkar blir tvungna att ta ett alltför stort ansvar. Alkohol och narkotika kommer in i bilden i ett allt tidigare skede och i många familjer hopas problemen. Behovet av barnskydd har ökat och fattigdomen har brett ut sig bland barnfamiljerna. Familjens sociala och samhälleliga ställning är dock inte i sig avgörande för hur barnet klarar sig eller om det hotas av marginalisering.

Forskarna talar om att barndomen förkortas. En nutida trend är att man snabbt vill bli tonåring. Mode, musik, medier och internet styr redan nu även yngre barns tänkande. De har ett högt tempo och växlande innehåll. Långvarigare engagemang i hobbyer och klubbverksamhet blir allt ovanligare.

Under de senaste åren har kyrkan försvarat barnens rätt till ro att växa upp och till en lång barndom. Med detta tänkande har man velat stärka flickornas och pojkarnas rätt att vara barn så länge som möjligt. Ungdomstiden är lång och vuxenli-

vet kommer i sinom tid – man behöver inte ha bråttom. Församlingens arbete bland flickor och pojkar utgör en del av den nationella grundtryggheten. Verksamheten är öppen, högkvalitativ och gratis eller nästan gratis runtom i landet. Den stöder barnets utveckling holistiskt, det vill säga beaktar flickor och pojkar såväl fysiskt (lekar, motion, utflykter, pyssel), socialt (kamrater, klubbar och hobbyer), mentalt (självförtroende, glädje och hälsa) som andligt (andakter, bön, psalm, stillhet). När livsmiljön förändras har församlingarna en allt viktigare roll som skapare av välfärd och trygghet.

FÖR ATT FLICKORNA OCH POJKARNA SKA MÅ BRA ÄR DET VIKTIGT ATT

- stödja en lång barndom och ge barnen ro att växa
- förstå olika familjers situationer
- fråga vad just den egna församlingens barnfamiljer behöver
- garantera en trygg och ansvarsfull delaktighet i församlingen.

TÄNK OM

- ... vi i stället för minior- och juniorverksamhet skulle tala om verksamhet bland 7-14-åringar och deras familjer?
- ... i församlingen i stället för miniorer och juniorer skulle använda uttrycket flickor och pojkar?
- ... flickorna och pojkarna skulle bli hörda och sedda, och därigenom delaktiga i sin församling?
- ... församlingarnas fostrande arbete skulle definieras som en del av den finländska grundtryggheten?

*Flickor och pojkar
Barn
Barn i skolåldern
Minior- och
juniorverksamhet
Barn i yngre tonåren*

*7-14-åringar
under 18-åringar
barn i årskurs 1-9
församlingarnas
arbete bland 7-14-
åringar
barn som närmar sig
puberteten och ung-
domen, beroende på
definition cirka 11-14
åringar*

Församlingar i förändring

I kyrkan, liksom i hela samhället, lever vi mitt bland stora strukturella förändringar. Allt oftare talar man om kriser, åtstramad ekonomi, permitteringar, försäljning av lokaler och behov av att minska på verksamhet och personal. Å andra sidan lyfter man fram värdedebatten, församlingstillhörigheten, frivilligarbetet, barnkonsekvensanalysen, arbetet på webben och en längtan efter stillhet och det heliga.

Förändringar innebär också alltid möjligheter och en början till något nytt – även förändringar i arbets- och verksamhetsmiljön. Förändringar utmanar till personlig reflektion över församlingens grund och verksamhetens realiteter: gör jag själv det rätta? Samtidigt utmanar de till dialog och gemensam reflektion i församlingarnas liv: gör vi tillsammans det rätta? Det sämsta förhållningssättet till förändringar är att stagnera bakom sina egna murar och motsätta sig allt, för detta leder till isolering och cynism: »de andra må förändras, men inte jag».

MITT BLAND FÖRÄNDRINGARNA I ARBETS- OCH VERKSAMHETSMILJÖN ÄR DET VIKTIGT ATT

- sätta sig in i den grundläggande uppgiften
- tänka utifrån församlingens bästa, inte självcentrerat
- söka växelverkan och dialog.

- ... vi i församlingen skulle fundera över om vi tillsammans gör rätt saker för flickornas och pojkarnas bästa?
- ... en av församlingens förtroendevalda skulle granska hela församlingens verksamhet och förvaltning med beaktande av behov och rättigheter för barn i skolåldern – och utifrån sina iakttagelser leda de övriga ansvariga i en diskussion om ämnet?
- ... fler av församlingens anställda skulle se det som sin sak att stärka flickornas och pojkarnas församlingstillhörighet?
- ... verksamheterna skulle få resurser utifrån deltagarantalet?
- ... vi verkligen skulle ta till oss forskningsresultatet som visar att barnets delaktighet i församlingen i skolåldern påverkar hans eller hennes medlemskap i vuxen ålder?

Den anställda som möjliggörare

En anställd står alltid i förhållande till arbetsgivaren: tjänsten eller befattningen är församlingens, aldrig ens egen. Befattningsbeskrivningen och reglementet fastställer uppgiftsområdet. Tjänsterna i verksamheten bland 7–14-åringar finns till för församlingens flickor och pojkar och deras familjer. Den anställda ansvarar för sitt arbete och utvecklingen av detta gentemot församlingsmedlemmarna, arbetsgivaren och sig själv.

Att församlingarnas verksamhet bland 7–14-åringarna vuxit till sin nuvarande omfattning är ett bevis på att man strävat efter att förstå de aktuella behoven vid olika tidpunkter och förnyat arbetet i takt med förändringarna i omvärlden. Beroende på ålder och mognad har flickorna och pojkarna erbjudits olika anpassade sätt att vara delaktiga av kyrkans verksamhet och trosinnehåll. De anställda har även i en tid av omvälvningar i uppgift att förbinda sig till kyrkans budskap och samtidigt förnya sitt eget arbete så att det svarar mot tidens krav. Varje anställd ska utveckla sina yrkesfärdigheter.

I DEN FÖRÄNDERLIGA OMVÄRLDEN ÄR DET VIKTIGT ATT DEN ANSTÄLLDE

- lär sig av sitt arbetes historia och modigt förnyar sitt arbete
- utvecklar sin egen yrkeskompetens
- inte tänker pessimistiskt eller utopiskt, utan hoppfullt realistiskt.

... vi skulle ta flickornas och pojkarnas rätt till församlingstillhörighet som utgångspunkt för utvecklingen av kyrkans arbete bland 7–14-åringar?

... vi i församlingen modigt skulle fundera över vilka anställda som ska ansvara för flickorna och pojkarna i församlingen?

... vi som församling kunde tänka ut den bästa möjliga framtiden för flickorna och pojkarna: Hur skulle den då se ut?

BARNETS RÄTTIGHETER ÄR DE VUXNAS SKYLDIGHETER

Flickors och pojkars liv omfattas av särskilt skydd. Evangeliets och kyrkans budskap genom tiderna är strängt: »Men den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom vore det bäst om han fick en kvarnsten hängd om halsen och sänktes i havets djup».

FN:s konvention om barnets rättigheter godkändes 1989. Finland ratificerade konventionen 1991. Konventionen är förpliktande för staten, kommunerna, barnens föräldrar och övriga vuxna, även i församlingarna. Barnskyddslagen reviderades 2008 och dess syfte är att garantera barnets

rätt till en trygg uppväxtmiljö, en balanserad och mångsidig utveckling och särskilt skydd.

Barnets rättigheter är de vuxnas skyldigheter. Föräldrarna och vårdnadshavarna har huvudansvaret för omsorg och fostran. Myndigheterna ska i alla sina åtgärder och beslut som rör barn utvärdera deras konsekvenser för barnet, beakta barnets bästa och höra barnets åsikt. Om föräldrarna eller vårdnadshavarna trots det stöd de får inte kan sörja för barnets välbefinnande ska staten trygga en god vård för barnet genom vård utom hemmet eller adoption.

FLICKORNA OCH POJKARNA HAR RÄTT

1. till särskilt skydd och speciell omvårdnad (protection)
2. till en tillräcklig andel av samhällets resurser (provision)
3. att med beaktande av ålder och mognad delta i beslutsfattande som gäller dem själva (participation).

Till konventionen anknyter fyra principer

1. Alla barn är lika värda
2. Barnets bästa ska prioriteras i allt beslutsfattande
3. Barn har rätt till ett gott liv
4. Barnets åsikter ska beaktas

I centrum för barnkonsekvenserna står barnets bästa: vad är bra för barnet och hur ser frågan ut ur barnets perspektiv? Barnombudsmannen har i uppgift att följa upp och främja genomförandet av barnens rättigheter i Finland. FN:s barnorganisation UNICEF har rätt och skyldighet att övervaka verkställandet av konventionen. Även barn- och ungdomsorganisationerna och kyrkan främjar tillgodoseendet av barnets rättigheter på olika sätt. I barnkonsekvensanalysen följer man upp beslutsfattan-

dets konsekvenser för barn, unga och barnfamiljer. Konsekvensanalys och prognostisering är ett nytt sätt att granska frågor som anknyter till barnens och barnfamiljernas välmående.

Kyrkan och församlingarna är föregångare i skyddet och beaktandet av barn. Församlingarna har byggt vidare på denna positiva bakgrund och utsett barnombud som har i uppgift att följa upp och påverka hur barnets bästa och barnets behov beaktas i beslutsfattandet.

II

FLICKORNA, POJKARNA OCH FÖRSAMLINGEN

En av församlingens grundläggande uppgifter är att möjliggöra och stödja den personliga utvecklingen i alla åldrar. En traditionell symbol för tillväxt är trädet. Trädet fungerar också bra som en symbol för 7-14-åringarnas delaktighet i församlingen. Flickors och pojkars församlingstillhörighet har sin utgångspunkt och sina rötter, liksom trädet. Stammen är flickornas och pojkarnas grundläggande rättighet att vara församlingsmedlemmar. Ur stammen spirar de bärande formerna för delaktighet, trädets tjocka grenar. De smalare grenarna illustrerar de talrika aktiviteter och delaktighetsmetoder som kan erbjudas flickor och pojkar i församlingen.

Trädet behöver duktiga trädgårdsmästare för att kunna växa, må bra och ge frukt. Flickor och pojkar får stöd för sin församlingstillhörighet inte bara av familjen, utan också av de anställda, klubbledarna, hjälpledarna, de förtroendevalda och alla vuxna i församlingen som på ett eller annat sätt kommer i beröring med deras välmående.

Trädmetaforen gör helheten enklare och lättare att tolka. Med hjälp av trädet kan man leka med tankar och skapa framtidsvisioner. Hurdana grenar har trädet i dag? Hurdana grenar kommer att växa ut i framtiden? Vad händer om vi kapar en gren – vad önskar vi att ska växa ut i stället? Vilken slags frukt ger trädet? Vilken slags frukt vill vi att det ska ge? Trädmetaforen har också sina begränsningar. Som bild visar den inte allt det viktiga, till exempel kvaliteten på barnets och familjens delaktighet eller växelverkan. Sådana frågor har inkluderats i texterna och utvecklingsfrågorna.

I slutet av dokumentet sammanställs alla frågor som anknyter till utvecklingen. Frågorna kallar oss »trädgårdsmästare» att utveckla flickornas och pojkarnas möjligheter till fullvärdig församlingstillhörighet. Vad vågar vi önska, om vi som ansvarsfulla trädgårdsmästare vårdar trädet väl och sörjer för pojkarnas och flickornas församlingsliv?

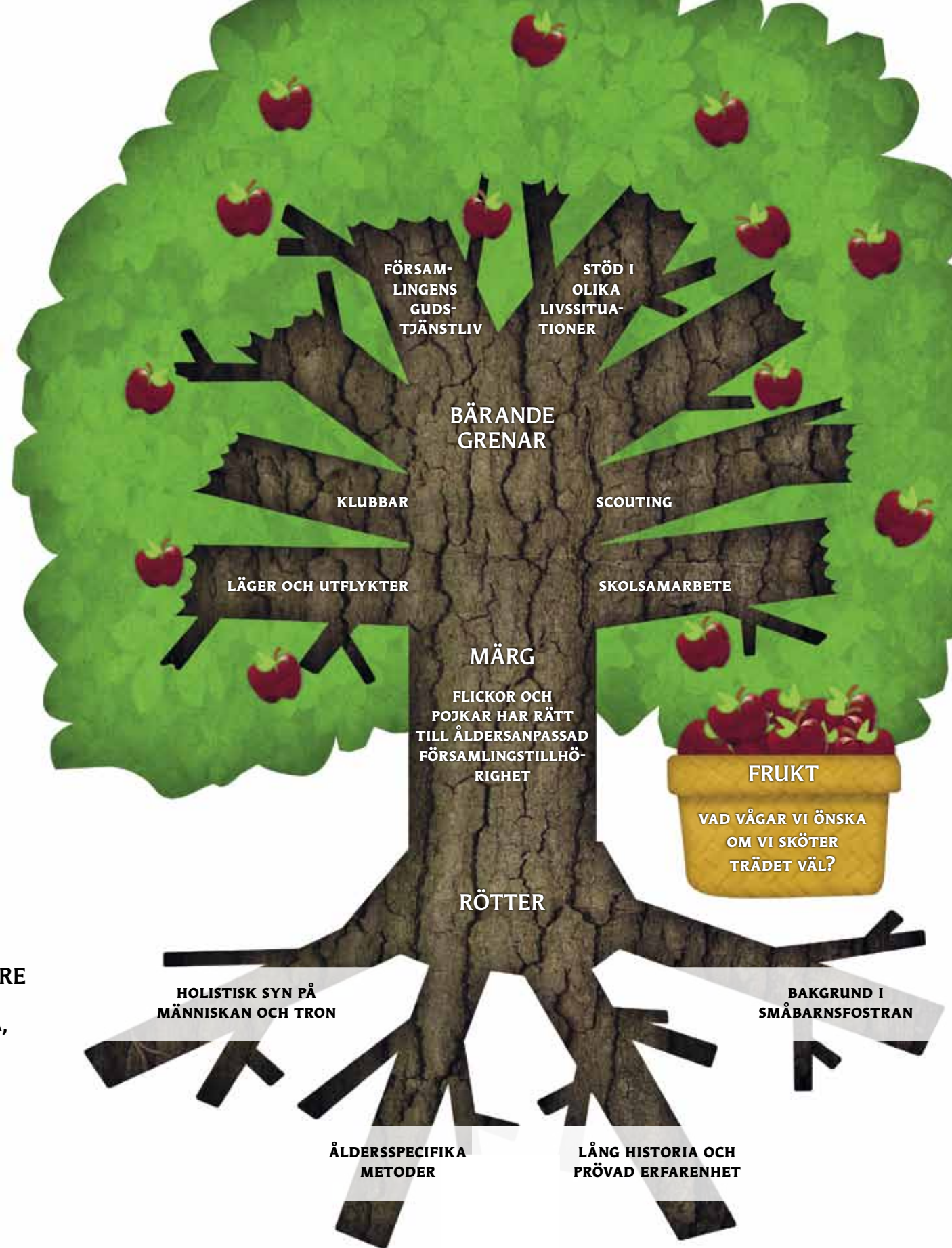
... man i församlingen skulle dra upp riktlinjer för vilka grenar av församlingsverksamheten barnen har rätt till?

... verksamheten på webben skulle göras till en av de bärande grenarna i församlingen?

... vissa grenar skulle skötas i samarbete med grannförsamlingen?

TRÄDGÅRDSMÄSTARE

- FAMILJEN
- FÖRSAMLINGSANSTÄLLDA, FÖRTROENDEVALDA
- KLUBB-, GRUPP- OCH HJÄLPLEDARE
- FADDRAR, LÄRARE OCH ANDRA VUXNA

Rötterna som ger trädet näring

»Vår kyrkas fostran innebär att vi möjliggör och stöder människan i hennes växande på alla plan och i alla åldrar. Vi är, gör och förundras tillsammans. Vi gör det möjligt för alla att

växa som individer, som varandras nästa och som medlemmar i gemenskapen.» (Riktlinjer för fostran i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland fram till 2015).

EN HOLISTISK SYN PÅ MÄNNISKAN OCH TRON

I enlighet med dessa riktlinjer stöder kyrkan flickors och pojkars utveckling som människor: som fysiska, sociala, mentala och andliga varelser. Dessa områden rangordnas inte i förhållande till varandra, utan de är alla viktiga för flickans och pojkens utveckling. En annan viktig princip i riktlinjerna är att var och en får stöd för att växa som individ. Varje människa är unik och värdefull. Det innebär en genuin respekt för olikheter. Församlingen är en diskrimineringsfri zon.

I enlighet med riktlinjerna för fostran finns det fem heliga ting i kärnan av fostran: Gud, livet, människan, tron och nåden. Dessa lägger grunden för att flickorna och pojkarna ska kunna växa till och ha ett gott liv.

Tron är en gåva från Gud som ges var och en i dopet. Den kristna tron är ingen ensam ö i livet, utan ett övergripande förhållande som genomsyrar människans hela livsverklighet. För barnen är det naturligt att leva ut de viktigaste förhållandena i livet, också förhållandet till Gud, genom lekar, spel, pyssel, sång, förundran och stillhet i klubbar, på läger och i andra situationer. Allt som är meningsfullt för barnet i de grundläggande förhållandena – förhållandet till jaget, Gud, en annan människa och skapelsen – anknyter till barnets utveckling som människa och som kristen församlingsmedlem. Vart utvecklingen leder kan ingen veta på förhand. Människans tillväxt är alltid ett stort mysterium och under – och därför så spännande.

TÄNK
OM

... vi skulle erkänna vilken betydelse aktiviteter som innebandy och pyssel har för barnets utveckling som människa?
... vi skulle se barnets tro som lika sann som den vuxnes tro?

LÅNG HISTORIA OCH GEDIGEN ERFARENHET

Flickornas och pojkarnas församlingliv har starka historiska rötter i Finland. Arbetsformen uppstod och inleddes i kristna organisationer i slutet av 1800-talet. Från 1944 började församlingarnas verksamhet för flickor och pojkar att öka. Kyrkan började statistikföra antalet deltagare i den regelbundna verksamheten år 1956, då deltagarna uppgick till 128 800 barn. Toppen i den regelbundna samlade verksamheten nåddes 1969, då församlingarnas klubb- och scoutverksamhet lockade hela 181 000 flickor och pojkar. Samtidigt som klubbverksamheten minskade från sina rekordår uppstod en ny efterfrågan på utflykts- och lägerverksamhet. På 1970-talet började man ordna eftermiddagsklubbar för elever i grundskolans årskurs 1 och 2.

Under dessa årtionden har utvecklingen av kyrkans verksamhet bland 7–14-åringarna influerats av ett stort antal dedikerade personer, såväl anställda i församlingarna och organisationerna som frivilliga ledare och hjälpledare. Kyrkan, stiftet och de kristna organisationerna har samordnat och utvecklat verksamheten tillsammans. Deras traditioner för att stödja och utveckla arbetet bland flickor och pojkar lever vidare i bland annat Förbundet för Pojkar och Flickor i Finland, kyrkans enhet för fostran och familjearbete samt Kyrkans central för det svenska arbetet inom Kyrkostyrelsen, som alla samarbetar med stiftet. Församlingarnas omfattande scouting stöds i synnerhet av Finlands Scouter ry och Finlands svenska Scouter rf.

Arbetet bland flickor och pojkar är numera en omfattande helhet som utöver den samlade klubb-, läger- och utflyktsverksamheten inkluderar mångsidigt nätverkande

Bild: Pirjo Riipinen.

och samarbete med skolor och andra aktörer. Målet är att erbjuda en varierande och heltäckande verksamhet som är tillgänglig för så många som möjligt. På basis av det årliga deltagarantalet är detta också kyrkans största arbetsområde.

De centrala verksamhetsformerna har uppstått och etablerat sig under en lång tid, utifrån många anställdas samlade erfarenhet. I dem kombineras den andliga, sociala och pedagogiska dimensionen. De erfarna anställda vet att de olika dimensionerna av en kristen fostran kan förverkligas via olika verksamhetsformer.

... vi skulle ta lärdom det fostrande arbetets historia i vår egen församling?

SMÅBARNSFOSTRAN LÄGGER GRUNDEN

Många flickor och pojkar har varit delaktiga i församlingen redan före skolåldern. Kyrkans barn- och familjeverksamhet stöder barn under skolåldern i hela deras utveckling och främjar den därtill anknutna andligheten och kristna identiteten. Detta mål eftersträvas i en anda av samverkan med familjerna och samhällets småbarnsfostran. När barnet uppnår skolåldern har det kanske deltagit i församlingens familjeklubb, dagklubb, söndagsskola, läger, gudstjänster eller den religiösa fostran inom dagvården. En del barn kanske får sin första kontakt med församlingen först i skolåldern.

Skolstarten är ett stort steg i livet för barnet. Till skolstarten hör ofta många slags förändringar: man får en ny lärare och klasskamrater. Skolarbetet kräver att man tar ansvar för sig själv på ett annat sätt än tidigare i hemmet, dagvården och förskolan. Välsignelsen av förstaklassister är ett sätt att ge barnet och familjen krafter och stöd i övergångsskedet. En del församlingar stöder denna utvecklingsfas, från småbarn till skolelev, även på andra sätt – exempelvis genom att ordna lägerdagar för förstaklassisternas familjer där både barn och föräldrar får bekanta sig med varandra och lärarna. I många församlingar är det olika anställda som ansvarar för barn- och familjearbetet och verksamheten för flickor och pojkar. Det är viktigt att detta övergångsskede planeras noga, så att barnet och familjen kan hålla fast vid sin trygga delaktighet i församlingen trots att de anställda byts och delaktighetens former förändras i och med att barnet växer.

... vi likt Jesus hade barnet som vår förebild?
... välsignelsen av förstaklassister och aktivitetsövergången skulle planeras ur barnets perspektiv, så att barnet fick övergå till aktiviteterna för äldre barn under ledsagning av de bekanta småbarnsfostrarna?

ÄLSKA ALLA

I församlingarnas arbete möter man allt oftare odöpta barn. I städerna är detta redan vanligt.

I dopet blir man upptagen som medlem i Guds rike, den världsspännande kyrkan och hemförsamlingen. Grunden för dopet är Jesus dop- och missionsbefallning (Matt. 28:18-20). Dopet utgör grunden för livet som kristen, förbundet mellan Gud och människa. De övriga kyrkliga förrättningarna grundar sig på dopet. Man talar också om dopundervisning, som innebär andlig handledning av barnet.

Budskapet i dop- och missionsbe-

fallningen har tolkats ur den globala missionens synvinkel. Man går ut till världens ände. Ändå inkluderar »alla folk» också dem som är nära, och också de flickor och pojkar som är med i församlingens verksamhet.

Dopet är en kallelse men att vara odöpt är inget hinder. Enligt evangeliet ska en kristen människa älska, respektera och möta alla barn, oberoende av om de deltar i församlingens verksamhet eller inte. Ett odöpt barn är lika viktigt som ett döpt barn. Kärlek och omsorg, att möta flickan och pojken, kan leda till dopets nåd om Gud så vill.

ÅLDERSSPECIFIKA METODER

Församlingarnas arbete bland barn och unga karaktäriseras av att metoderna förnyas och verksamheten »lever med sin tid». Samtidigt beaktas de centrala styrkefaktorerna i varje åldersgrupp, barnens sätt att lära sig och deras karaktärsdrag i olika åldrar. I praktiken innebär detta att församlingens verksamhet för flickor och pojkar är annorlunda än verksamheten för småbarn, unga eller vuxna. För flickor och pojkar är det till exempel karaktäristiskt att lära sig via många olika kanaler, genom att göra, uppleva, leka och röra sig. Ofta vill de också ha verksamhet i separata grupper för flickor och pojkar. Ett typiskt drag för vår tid är den mångsidiga medievärlden.

7-14-åringarna är ingen enhetlig grupp i fråga om mognad och intressen. Skillnaden mellan ett 7-årigt barn och en 14-årig tonåring är enorm. Insikten om detta sporrar till utveckling av olika former för delaktighet och aktiviteter för flickor och pojkar i olika åldrar. Medan man i fråga om de yngre barnen funderar över metoder och aktiviteter som stärker en lång och trygg barndom, får man med de 10 år fyllda förbereda sig för den begynnande puberteten och självständighetsprocessen.

TÄNK OM

- ... vi djärvt skulle slopa våra gamla framgångshistorier och i stället utveckla nya åldersspecifika metoder?
- ... vi skulle utveckla separata verksamhetsformer för 7-10-åringarna och 11-14-åringarna eller om vi skulle tänka utifrån de olika skolstadiernas perspektiv?
- ... vi djärvt skulle erbjuda barnen flick- och pojkklubbar med ett könssensitivt grepp?
- ... vi skulle tala öppet om vilka könsrollsmodeller vi i församlingen erbjuder barnen?
- ... vi skulle öka de anställdas och de vuxna frivilligarbetarnas arbetstid på nätet där de kan finnas tillhands och möta flickorna och pojkarna?
- ... vi skulle utveckla verksamhetsformerna så att vi beaktar mediavärlden som en del av flickornas och pojkarnas naturliga livsmiljö?
- ... flickorna och pojkarna i vår församling skulle känna till de kristna organisationernas nättjänster?

Bild: Microsoft.

MEDIERNA SOM FLICKORS OCH POJKARS VERKSAMHETSMILJÖ

Medievärlden, som i snabb takt blir allt mångsidigare, breddar och ersätter ställvis de traditionella verksamhetsmiljöerna i flickors och pojkars vardag. Flickor och pojkar använder medierna via många kanaler, överlappande och samtidigt.

En stor del av barnen börjar aktivt använda internet innan de fyllt 10 år. Webbmiljön utgör en viktig kanal för social växelverkan redan före de högre årskurserna. På nätet träffar man vänner och knyter nya sociala kontakter. Medieanvändningen är också dubbelriktad – man vill göra sin röst hörd. Flickor och pojkar producerar själva medieinnehåll och för fram sina tankar till exempel genom inspelningar och bloggar. Medievärlden utmanar barnens traditionella hobbyer och verksamhetssätt som grundar sig på att man träffas. Klubbarna behövs inte längre i lika stor utsträckning som tidigare för

att få kamrater eller för att visa sitt eget kunnande.

Med hjälp av medierna speglar man också sin egen tillväxt och utveckling och söker byggmaterial för den egna identiteten och världsbilden. Var hör jag hemma? Vem är jag? Mediekulturen har en viktig roll i barnens och de ungas strävanden att förstå sig själva och världen. I bästa fall har mediekulturen en positiv inverkan och stöder tillväxtprocessen. Å andra sidan för den också med sig en risk för att negativa fenomen och intressen förstärks. Mycket av det som finns i mediekulturen kan också göra barnet betänksamt och bekymrat. Barnens tekniska färdigheter utvecklas snabbt, men att förstå de komplexa sociala relationerna och innehållet på internet är ännu inte så lätt. Det är viktigt att flickor och pojkar får stöd av vuxna i de frågor som medieanvändningen väcker hos dem.

Bild: Juho Kinanen.

Trädets mäg: rätten till församlingstillhörighet

Flickor och pojkar har rätt att vara församlingsmedlemmar som individer, som flickor och pojkar. För att denna rätt ska kunna förverkligas ska församlingen se till att alla flickor och pojkar får

- bli bemötta och accepterade som individer
- medverka och vara delaktiga i församlingslivet på ett åldersanpassat sätt
- uppleva församlingens gemenskapen som fullvärdiga församlingsmedlemmar
- höra evangeliet på ett sådant språk och sätt som de förstår.

Vad händer om utvecklingen av kyrkans verksamhet bland 7-14-åringarna tar flickors och pojkars rätt till församlingstillhörighet som utgångspunkt? Då sörjer församlingen för att verksamheten bland pojkar och flickor har tillräckliga resurser. Verksamheten anvisar en plats och en lämplig tidpunkt. Verksamheten behöver lämpliga lokaler. Utöver församlingens byggnader kan man även utnyttja andra, till exempel skolor. Utgångspunkten för och innehållet i verksamheten diskuteras utifrån familjernas och barnens synvinkel. Vilken tidpunkt är bäst för barnen och familjerna?

Verksamheten behöver också organisatörer och aktörer. Vilka personer i församlingen kunde sköta verksamheten bland flickor och pojkar och se till att deras rätt till församlingstillhörighet tillgodoses?

TÄNK
OM

... alla slags flickor och pojkar skulle känna att de är välkomna i någon verksamhet i församlingen?

... alla flickor och pojkar skulle ha samma möjligheter att delta i församlingslivet oberoende av var de bor?

FLICKOR OCH POJKAR SOM MEDLEMMAR I DEN VÄRLDSOMSPÄNNANDE KYRKAN

I vår tid är flickorna och pojkarna med mycket större pondus än förr medlemmar inte bara i församlingen, utan också i den världsomspännande kyrkan. Barnen flyttar med sina föräldrar och har rätt att känna församlingstillhörighet var de än befinner sig i världen. Det är viktigt att församlingen betonar att dess dörrar är öppna även för flickor och pojkar som är inflyttade på orten.

Församlingen har i uppgift att stödja flickornas och pojkarnas tillväxt med beaktande av realiteterna i den värld de lever i. Redan den trygga hemkyrkan ska kunna lägga grunden för de unga församlingsmedlemmarnas mångkulturella interaktiva färdigheter och gemensamma globala ansvar.

Kristen kärlek till nästan är inte bara tomma ord. Flickor och pojkar behöver aktiviteter som ger dem möjlighet att själva bidra till att undanröja fattigdom och ojämlikhet och lösa globala miljöproblem.

Världens kristna bildar en enda kyrka, trots att trostolkningarna och de kyrkliga sederna i olika kyrkosamfund avviker från varandra. Flickorna och pojkarna lär sig redan tidigt att tänka kritiskt. Det är viktigt att församlingen erbjuder dem inte bara en bekant och trygg miljö, utan också en miljö som sporrar till självständigt tänkande. Ett sätt är att lyfta fram den världsomspännande kyrkans färgrikedom. Barn i skolåldern, som håller på att utveckla ett självständigt tänkande, har rätt att via ekumeniska evenemang, läger och aktiviteter möta olika slags kristna.

De bärande grenarna: Läger, utflykter och natur

Såsom grenarna spirar ur stammen växer formerna för flickors och pojkars delaktighet ur deras grundläggande rätt att vara delaktiga i församlingen på ett sätt som passar deras ålder. Dagens bärande delaktighetsformer är klubbar, läger, utflykter, skolsamarbete, scouting, gudstjänster och söndagsskola samt särskilda sammankomster och evenemang. Det är också viktigt med stöd i svåra livssituationer. Ändringar i omvärlden utmanar oss hela tiden till att söka efter nya delaktighetsformer, exempelvis till att utveckla kommunikationen och mötena med människor på webben.

LÄGERLIVET GER UPPLEVELSER OCH SJÄLVSTÄNDIGHETSTRÄNING

Pojkar och flickor har ett naturligt behov av aktiv verksamhet som ger olika slags erfarenheter och upplevelser. Läger och utflykter svarar bra mot detta behov. De erbjuder flickorna och pojkarna gemenskap, stillhet tillsammans, möjlighet att acceptera alla som individer, känslan av att lyckas och det heligas närvaro mitt i naturen. På läger kan man träna självständighet under handledning av trygga vuxna. På läger uppstår en samhörighet och en unik atmosfär som är särskilt meningsfull för de barn och unga som saknar trygghet i sin vardag.

LÖN FÖR MÖDAN

Lägerarbetet betonar det övergripande stödet för tillväxten och utvecklingen av flickornas och pojkarnas jaguppfattning och självförtroende. Lägererfarenheterna innebär i bästa fall mångsidigt aktiverande verksamhet i en trygg grupp där barnets olika sinneskanaler, känslor, erfarenheter och föreställningar spelar in. En sådan inläring påverkar barnets hela personlighet och stöder också barnets utveckling som församlingsmedlem. Tältläger öppnar på sitt speciella sätt en rik och utvecklande värld i gemenskap. Att vara tillsammans med andra under en längre tid bygger upp förtroende i gruppen och tillför en djupare dimension i mötet med andra.

För de anställda är lägerarbetet krävande, och även tidskrävande. Fungerande lägertraditioner skapas inte på en dag, utan de är ofta resultatet av många anställdas långvariga arbete. Det lönar sig att satsa på regelbunden lägerverksamhet, och många anställda upplever att lägerarbetet erbjuder barnen särskilt betydelsefulla utvecklingsprocesser till stöd för ett gott liv. På läger skapas oförglömliga minnen som man bär med sig livet ut.

UTFLYKTER FÖRENAR

Utflykter erbjuder en möjlighet till delaktighet även för dem som inte annars deltar i församlingens regelbundna verksamhet. Många läger och utflykter hålls i naturen. Att vistas i naturen är i sig värdefullt, och på naturutflykter lär man sig också mycket om människan och livet. En annorlunda utflyktsdag kan till exempel vara ett kombinerat besök i en kyrka, ett museum och en nöjespark eller varför inte en pysseldag för familjen i församlingshemmet. Utflykter och läger ordnas för både barn och familjer. Att resa tillsammans ökar känslan av samhörighet och erbjuder möjlighet att bekanta sig med andra genom trevliga aktiviteter.

TÄNK
OM

... man skulle inse lägerverksamhetens värde – trots att lägerarbete är krävande för de anställda och förbrukar resurser?

... barnens möjligheter till naturupplevelser skulle ökas med hjälp av tältläger?

... vi skulle se till att alla barn åtminstone en gång i sitt liv har möjlighet att åka på läger?

... juni månad, när de flesta föräldrar ännu arbetar, i församlingen skulle reserveras för lägerverksamhet för barn i skolåldern?

Bild: Hele Ali-Löytty.

Klubbarna som sociala förstärkare

Pojkar och flickor har ett behov av meningsfull verksamhet i en bekant och trygg kamratgrupp. I många församlingar har klubbar med unga ledare som samlas en gång i veckan etablerat sig som en regelbunden form av gruppverksamhet för flickor och pojkar. Klubbverksamheten engagerar flickorna och pojkarna och hjälper dem att finna sin egen plats i församlingen.

Klubbarna erbjuder åldersspecifika aktiviteter i tryggt sällskap, utan prestationsångest eller konkurrens. Klubbaktiviteterna varierar i hög grad mellan olika församlingar. De traditionella flick- och pojkgrupperna följer ett planerat veckoprogram. En del av klubbarna är starkt hobbybetonade och fokuserar på ett visst intresse, till exempel på motion/idrott, musik, handarbete/slöjd eller matlagning.

Nya klubbar kan med fördel utvecklas i samarbete med flickorna och pojkarna, deras familjer och klubbledarna. Att drömma, planera och inspireras tillsammans kan leda till något alldeles unikt och meningsfullt för dem som deltar. Klubbarna är vanligen öppna för alla och gratis och bör också förbli det. För många flickor och pojkar är klubben den enda hobbyen. Ett centralt mål för alla klubbar är att stärka barnets sociala färdigheter.

ÖPPNA KLUBBAR, TEMAKLUBBAR OCH FAMILJEKLUBBAR

Under de senaste åren har även klubbverksamheten utvecklat sina former. Vid sidan av klubbar som hålls en gång i veckan har det uppstått klubbar som samlas 4-8 gånger under en avgränsad period. Dessa klubbar bygger vanligen på ett visst tema, till exempel en stilkurs för flickor eller modellbygge för pojkar. Vid sidan av de klubbgrupper som kräver anmälan har man startat öppna klubbar dit barn och unga kan komma när det passar dem. I de öppna klubbarna spelar man, pysslar, samtalar och håller andaktsstunder, precis som i de traditionella klubbarna. De öppna klubbarna pågår ofta längre, cirka 2-3 timmar. Även familjeklubbarna, dit barn i skolåldern kan komma tillsammans med sin förälder, har blivit vanligare. I dem får barnet och föräldern till exempel laga mat tillsammans eller skapa ett gemensamt konstverk.

MOTION OCH IDROTT I FÖRSAMLINGEN

Gemensamma aktiviteter, kamratskap och respekt för andra är centrala element i församlingens alla klubbar, även i motionsklubbarna. Andra viktiga mål för motionsklubbarna är motionsglädje, barnets välmående, rättvisa och fair play. När dessa mål uppnås ökar barnets tro på sina egna förmågor och självförtroendet stärks. En särskild uppgift för motionsklubbarna är att erbjuda barn som saknar förutsättningar, intresse eller resurser för regelbunden idrottsklubbverksamhet en aktiverande hobby.

Motionen har stor betydelse även i andra klubbar än de egentliga motionsklubbarna. I många klubbar rör barnen på sig när de spelar och leker och tävlar, både inomhus och utomhus. På läger leker man utomhuslekar, simmar, går på äventyr och gör utflykter i naturen.

Teser om motionsglädje

-

1. DU ÄR MÄNNISKA - DU ÄR VÄRDEFULL.
-

2. MOTIONERA OCH SKÖT DIN HÄLSA - DÅ TAR DU VARA PÅ GUDS GODA SKAPELSEGÄVOR.
-

3. STÖD BARN OCH UNGAS ANDLIGA, PSYKISKA, FYSISKA OCH SOCIALA UTVECKLING.
-

4. DU ÄR EN FÖREBILD FÖR BARN OCH UNGA - TA DITT ANSVAR!
-

5. SKILJ MELLAN RÄTT OCH FEL.
-

6. ACCEPTERA MISSLYCKANDEN - VISA UPPSKATTNING OCKSÅ FRÅN LÄKTAREN.
-

7. STRÄVA EFTER SEGER - VAR GLAD ÅT FRAMGÅNG.
-

8. LÄR DIG RESPEKTERA ANDRA VIA MOTION OCH IDROTT.
-

9. BLI GLAD AV MOTION OCH IDROTT - NJUT AV GEMENSKAPEN.
-

10. ALLA HAR RÄTT TILL MOTION.

KÖRER OCH BAND

Körsång är en samlande och regelbunden verksamhet som utvecklar barnets koncentrationsförmåga. Körverksamheten ger flickor och pojkar en upplevelse av gemenskap, sångglädje och en handledd musikalisk grund. Körens utflykter, läger och konsertresor är en viktig, inspirerande och belönande del av verksamheten. Körverksamheten är gudstjänst- och musikfostran i grupp, och körerna och musikgrupperna har också en tjänande roll till exempel på gudstjänster och fester. Barnet tar då ofta med sig sin familj till gudstjänsten eller någon annan sammankomst i församlingen. Kantorerna, körledarna och de övriga musikpedagogerna är viktiga influenser, stödpersoner och fostrare.

Band och grupper för barn i skolåldern uppstår i jämn takt, inspirerade av den finländska gospelgenren. De har stöd av att församlingarna har gott om övningslokaler och utrustning, instrument och ljudåtergivning, som behövs för bandverksamheten. Banden är antingen självständiga eller ledda av kantorn eller ungdomsarbetsledaren. Många körer och också vissa band har föräldraföreningar och stödtrupper, så via sin musikverksamhet lockar barnet ofta också med sina föräldrar i församlingsgemenskapen.

MORGON- OCH EFTERMIDDAGSKLUBBAR

Många församlingar håller morgon- och eftermiddagsklubbar för skolbarn i årskurs 1-2, i administrativt samarbete med kommunerna. I kyrkans morgon- och eftermid-

Bild: Maisa Ala-Luopa.

dagsverksamhet betonas omsorgen om barnet, samarbetet med familjen, en kristen fostran, en mångsidig och högkvalitativ verksamhet samt anlita av utbildade anställda. Det lilla skolbarnet behöver inte tillbringa eftermiddagarna ensam, utan får varje dag vara i sällskap av en trygg vuxen, stimuleras och delta i verksamhet som intresserar honom eller henne.

SAMARBETE GER STYRKA

Trenden i klubbarnas verksamhetsformer har under de senaste åren gått mot samarbete med skolor, organisationer och andra aktörer. Samarbetsklubbar har till exempel hållits i skolorna på eftermiddagar i enlighet med omstruktureringen av skoldagen.

Målet med samarbetet är att se till att flickor och pojkar har meningsfulla fritidsintressen och en bra uppväxtmiljö. I den snävaste bemärkelsen innebär samarbetet att man blir medveten om utbudet för skolbarn i området, eliminerar överlappningar i utbudet och kartlägger hål samtidigt som man kommer överens om hur de ska fyllas. I bästa fall leder samarbetet till en genuin sammanslagning av resurser och gemensam verksamhet för barnens bästa. Motionsklubbar hålls i samarbete med idrottsföreningar, eller till exempel så att den ena parten står för lokalerna och den andra för ledarna. Församlingarna är också teamfaddrar och stöder teamens verksamhet via olika samarbetsformer.

Samarbetet med olika aktörer möjliggör omfattande lokal utveckling. Till exempel musikläroanstalternas elever är ofta församlingsmedlemmar, likaså deras föräldrar och lärare. Samarbete kan skapa många nya möjligheter för församlingsverksamheten, i synnerhet för gudstjänstlivet. Detsamma gäller övriga lokala musik- och hobbygrupper utanför församlingen.

TÄNK OM

- ... flickor och pojkar skulle få vara delaktiga i planeringen av klubbverksamheten?*
- ... vi skulle utveckla och realisera regelbunden verksamhet för flickorna och pojkarna tillsammans med deras familjer?*
- ... körerna och musikgrupperna i församlingen skulle ses som en väsentlig form av verksamheten bland flickor och pojkar?*
- ... vi skulle vara mer öppna och öka samarbetet med kommunen, skolan och organisationerna?*
- ... klubbarbetet skulle vara förlagt till eftermiddagen?*
- ... klubbarbetet skulle ske i samarbete med skolorna?*
- ... exempelvis de kristna ungdomsföreningarna skulle ordna klubbar för församlingens räkning?*
- ... de instanser som möter flickorna och pojkarna också skulle träffa varandra lite oftare?*
- ... flickorna och pojkarna skulle delta i planeringen och inredningen av klubblokaler?*

Skolsamarbete

I en enkät av Utbildningsstyrelsen 2012 uppgav majoriteten av grundskolorna i vårt land församlingen som sin viktigaste samarbetspartner. Samarbetet mellan kyrkan och skolan grundar sig på en lång gemensam historia, men motiveras bäst av det gemensamma målet: flickornas och pojkarnas utveckling och välmående. Samarbetet omfattar också barnens rätt till den egna religionen i skolan.

FUNGERANDE ARBETSFÖRDELNING

Den inbördes arbetsfördelningen är klar: religiös fostran ankommer på skolan och kristen fostran (dopundervisning) på kyrkan. Vardera genomförs på ett högkvalitativt sätt i gott samarbete. Församlingens och skolans samarbete förutsätter ömsesidig respekt och ömsesidigt förtroende. Arbetsfördelningen kan också göras klarare genom ett avtal om skolsamarbete mellan kommunen och församlingen. Där lönar det sig att ta in åtminstone de gemensamma målen och de etablerade verksamhetsmodellerna som bör realiseras i kommunens alla skolor för att trygga jämlikheten. Dessa kan omfatta till exempel lägerskolor, gruppsamlingar och konfirmandinfo. Samarbetsformerna slås fast för ett år framåt och tas in i varje skolas läsårsplan, så att alla får kännedom om dem i tid.

I SKOLANS RYTM

Skolan fungerar enligt läroplanerna och följer läsårets rytm. Dessa aspekter tar en skolinriktad församling i beaktande – de inverkar nämligen på planeringen och schemaläggningen av samt innehållet i samarbetet. Församlingen med sina kyrkor, begravningsplatser och verksamhetsformer är en av skolans inlärningsmiljöer som eleverna ska få bekanta sig med i undervisnings syfte, utan att det är fråga om utövande av religion. Detta kan förverkligas i form av kyrkoäventyr, församlingsdagar, utställningar eller varför inte webbsidor. Riksomfattande kampanjer såsom psalmfrågesporten Virsivisa (åk 3-4) och Bibelkuppen (åk 5-6) stöder det lokala samarbetet. Utgångspunkten är alltid att stödja undervisningen och det fostrande arbetet i skolan.

UTÖVANDE AV RELIGION I SKOLAN

Religiösa evenemang för skolan såsom skolgudstjänster, andliga konserter och församlingens morgonsamlingar innebär utövande av religion. Skolorna informerar vårdnadshavarna om dylika sammankomster och eleverna behöver vårdnadshavarens samtycke för att delta. När de planeras tillsammans och i god tid kan de bli populära bland eleverna. Församlingen kommer inte till skolan i och med att den anställde kommer dit, utan är redan närvarande genom alla sina medlemmar. Det är viktigt att de får vara delaktiga, också genom att själva medverka.

FÖR HELA SKOLAN

I den allt mer mångkulturella skolan är det viktigt att församlingen är intresserad av hela skolvärlden och all dess verksamhet, inte bara av sina egna medlemmar och religionsundervisningen. Utöver eleverna ska man också lägga vikt vid att möta lärarna

och den övriga personalen. Detta blir särskilt viktigt vid kriser i skolan. Då är det naturligt för skolan att be församlingen om hjälp, om det redan existerar ett starkt band dem emellan. Det välbekanta skapar trygghet. Ett vidare perspektiv som innefattar hela skolvärlden behövs också i samarbetet med elevvården, i skolans klubbverksamhet och i stödet för hemmens fostrande uppgift, till exempel på föräldramöten. Församlingens verksamhet kan även introduceras via skolan.

TÄNK OM

- ... de anställda inom arbetet bland 7-14-åringar skulle ha sin arbetsplats i närskolan?
- ... man skulle satsa fullt ut på skolgudstjänsten och andakterna?
- ... läroplanen skulle vara utgångspunkten för samarbetet med skolan?
- ... församlingen skulle inleda en dialog om tron och det heliga bland oliktankande i skolan?
- ... vi skulle stödja lärarna i deras arbete?

BIBELN OCH PSALMBOKEN I SKOLAN

Det är två böcker som utan tvekan är de allra viktigaste när man tänker på kyrkan och skolan: Bibeln och Psalmboken. Kyrkan erbjuder flera olika projekt där eleverna får lära sig mer om innehållet i dessa böcker.

BIBELKUPPEN

Bibelkuppen är en bibeltävling som ordnas vartannat år och riktar sig till årskurserna fem och sex i finlandssvenska skolor. I dagens allt mer mångkulturella och multireligiösa samhälle blir det desto viktigare att också känna till Bibelns innehåll som en viktig grund för det finländska samhället, dess lagstiftning och kulturtraditioner.

Syftet med Bibelkuppen är att väcka intresse för bibeltexter hos 11-13-åring-

ar och stöda lärare med material för skolans bibelkunskap inom ramen för läroplanen. Bibelkuppen vill också inspirera till samarbete mellan församling och skola.

BIBELÄVENTYRET

Ett annat projekt kring Bibeln är Bibeläventyret. I Bibeläventyret presenteras berättelserna i Bibeln på ett medryckande och engagerande sätt samtidigt som eleverna får en uppfattning om hur de hänger ihop tidsmässigt och vad som är den röda tråden. Eleverna får också en bild av de bibliska ländernas geografi.

Grundidén är att på ett pedagogiskt sätt lära ut kunskapen så att den fastnar. Med hjälp av rörelser och >>>

bilder, drama och nyckelord, trolleri och rap leker man in kunskapen så att eleverna ska kunna tillgodogöra sig fakta och funderingar.

Bibeläventyret är uppdelat i två delar: Gamla och Nya testamentet. Varje del består av 6-8 lektioner och riktar sig i första hand till åk 3-5. Bibeläventyret genomförs av utbildade instruktörer som kan vara antingen lärare eller församlingsanställda.

PSALMEDALJESKOJ

Psalmfostran sker både i skolan och i församlingen. För att kunna ta del i församlingens gemensamma psalmsång är det viktigt att barnen lär sig kyrkans gemensamma tradition. Psalmerna är också ett kulturarv av stora mått och de ingår som en naturlig del i många av

våra traditionella fester.

PsalmMedaljeSkjor går ut på att skol elever lär sig sjunga psalmer för att få pinsen av olika valörer. 55 psalmer ligger som grund för pinsjakten. Psalmerna är indelade i tre nivåer, med pins i valörerna brons, silver och guld. Klassen väljer tio psalmer på varje nivå av vilka två ska läras utantill. När eleverna lärt sig tio psalmer på den första nivån (brons) sjunger de upp för kantorn. När en klass kommit så långt att den siktar på guld i pinsjakten betyder det att eleverna bör kunna sammanlagt 30 psalmer. Pinsjakten är fortlöpande och vill vara ett redskap för lärare att göra psalminläring lätt och rolig. Klasslärare anmäler sitt intresse för projektet till församlingens kantor som också kan hjälpa till vid inläringen av psalmerna.

Bennäs skolas lag vann Bibelkuppen 2011. Bild: Kyrkans central för det svenska arbetet.

Scouting som en verksamhetsform i församlingen

Scouting är en världsomfattande internationell ungdomsrörelse som omfattar människor med olika religioner och ideologier. I enlighet med scoutrörelsens principer kan en scoutkår aldrig vara icke-konfessionell eller bekänna sig som ateistisk. Scoutverksamhetens grundstadga präglas starkt av den kristna människosynen och religionen. Scouting är en av verksamhetsformerna inom församlingarnas ungdomsarbete. I vissa församlingar består verksamheten för flickor och pojkar nästan uteslutande av scouting.

RELATION TILL FÖRSAMLINGEN

I enlighet med sin grundstadga ska de finländska scoutkåren i sin religiösa fostran följa Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och Ortodoxa kyrkan i Finland bekännelse. För dem som bekänner sig till någon annan religion bereds tillfälle till fostran i enlighet med den egna bekännelsen. Av alla scoutkårer har cirka 70 procent en församling med tillhörande samarbetsavtal som sin bakgrundsorganisation. Samarbetet mellan församlingarna och scoutkåren samt förverkligandet av dopundervisningen stöds av kyrkans så kallade franssystem (frans = församlingens scoutarbetare). Biskopsmötet har fastställt att scoutverksamheten är ett arbetsområde i församlingen och således en del av församlingens egen verksamhet. Alla biskopar i kyrkan och stiftssekreterarna för fostran har fått en violett scouthalsduk och stöder det finländska scoutarbetet.

HELHETSBETONINGEN

I scoutverksamheten beaktar man flickans eller pojkens fysiska, sociala, mentala och andliga behov och alla dessa dimensioner utvecklas likvärdigt. Scoutingen kan följa en människa under hela livet, från baby till gammal farfar eller mormor: scouterna är med andra ord även en form för familjearbetet.

FRIVILLIGT OCH JÄMBÖRDIGT

I scouterna växer man in i ansvaret, steg för steg. Scoutledarna på alla nivåer (förutom de organisationsansvariga och församlingens scoutarbetare) arbetar på frivillig basis. Scoutverksamheten är den mest kostnadseffektiva arbetsformen inom kyrkans verksamhet. De frivilliga ledarna får utbildning för sin uppgift, vilket är av betydelse även senare i livet. Att göra och uppleva saker tillsammans med jämnåriga, exempelvis på läger och utflykter och ute i naturen, är centralt inom scoutingen. Flickorna och pojkarna får kamratstöd för sitt växande i smågrupper (flockor och patruller) och i den gemensamma verksamheten (kåren). Scoutverksamhet innebär församlingstillhörighet med låg tröskel och den stöder ungdomarna i deras utveckling till ansvarsfulla medlemmar av samhället och av församlingen. Tusentals beslutsfattare och hundratals församlingsanställda har själva vandrat denna väg.

TÄNK OM

- ... scouterna i hela församlingen skulle respekteras som församlingens egen arbetsform, och den mest kostnadseffektiva?
- ... vi skulle ta modell av scoutverksamhetens åldersgruppsmål i församlingens övriga fostrande arbete?
- ... scouternas princip om att frivilligt »växa in i ansvaret, steg för steg» skulle tas som modell även för det övriga församlingsarbetet?
- ... församlingen och scoutkåren tillsammans skulle gå igenom innehållet i sitt samarbetsavtal (nästa vecka)?
- ... församlingen skulle ge kårledarna regelbundet stöd?

Bild: Kirsi Lampi.

Församlingens gemensamma gudstjänstliv

Andlighet är naturligt för barn. Den centrala platsen för flickornas och pojkarnas andliga liv är hemmet och de vanor, böner, sånger, diskussioner och traditioner som hör till hemmet. Församlingarnas verksamhet stöder hemmets fostran och barnets andlighet som en del av barnets växande som människa.

Flickor och pojkar får en möjlighet att bli stilla, be och möta det heliga i samband med de andakter som hålls i klubbar, scoutgrupper och på läger samt vid skolornas andliga evenemang. Varje månad hålls uppskattningsvis över 15 000 andakter bara i klubbarna. I de andakter som klubbedarna eller de anställda håller behandlas ämnen som ansluter till kyrkoåret eller något aktuellt tema. De ritualer och symboler som återkommer vid andaktsstunderna ger en känsla av trygghet. Barnen lär sig även att känna igen viktiga bibelberättelser, bönen Fader vår och Herrens välsignelse.

Klubbandakten är viktig också för de unga klubbedarna. Att planera, förbereda och hålla en andakt kan för många unga vara ett viktigt sätt – och kanske till och med det enda sättet – att sköta det egna troslivet.

Klubbarnas andaktsstunder och egna andliga evenemang för barn tävlar inte med och ersätter inte heller församlingens gemensamma gudstjänstliv och den betydelse det har för pojkarna och flickorna. Även flickorna och pojkarna borde ha rätt att uppleva att gudstjänsten, där man deltar tillsammans med den egna familjen, utgör församlingens centrum.

GUDSTJÄNST FÖR ALLA ÅLDRAR

Gudstjänsten är hela församlingens gemensamma fest. För att flickorna och pojkarna och deras familjer ska kunna känna att gudstjänsten även är deras är det viktigt att man i den veckovisa planeringen, marknadsföringen och genomförandet av den beaktar familjer med barn i olika åldrar.

Församlingen har många möjligheter att uppmuntra barn i olika åldrar och deras familjer att delta i gudstjänsten och öka deras delaktighetskänsla där. En gudstjänst berör och styrker flickorna och pojkarna, åtminstone såvida språket är förståeligt, sångerna och psalmerna bekanta och medryckande och verksamheten respekterar de deltagande och inbjuder dem till interaktion. Barnen borde frimodigt införlivas och engageras i genomförandet av gudstjänsten, i bönerna, i att tända ljus eller ta upp kollekt eller i predikan. För barnen är det en naturlig form av bön och gudstjänst att man är aktiv och gör saker med händerna.

EN KYRKA I BARNSTORLEK

Också lokalerna inverkar på hur välkomna barnfamiljerna känner sig. I många församlingar har man inrättat ett eget sakralt rum för barnen: en kyrka eller ett kapell. I en sådan lokal är det möjligt att beakta barnens särskilda krav exempelvis på möblernas storlek, höjden på arbetsbänkar, symboliken, möjligheterna till rörelse och tillräckliga förvaringsutrymmen. Också i vanliga kyrkorum kan barnen beaktas exempelvis genom att man dekorerar ett altarbord på barnens höjd utifrån dagens tema eller sammanställer små kyrkkassar för dem, som exempelvis innehåller böcker och rituppgifter som anknyter till ämnet.

Bild: Ari Kärkkäinen.

BARNET OCH NATTVARDEN

Ända sedan 1979 har barn haft rätt att delta i nattvarden tillsammans med sina föräldrar eller faddrar. Trots detta finns det ännu många familjer som drar sig för att komma till nattvarden, eftersom de känner att de inte kunnat lära sina barn hur man gör. Familjerna borde uppmuntas till att tro på att barnen lär sig genom att uppleva. Nattvardsundervisning är det att barnen är välkomna till nattvardsbordet. Så småningom börjar barnet förstå mer och mer av nattvarens betydelse. Som utgångspunkt är det tillräckligt att barnet förstår att det handlar om en särskild måltid mellan Jesu vänner. Församlingen bör stödja familjerna även i denna fostrande uppgift. I många församlingar hålls särskild nattvardsundervisning för familjer och man delar även ut litteratur om ämnet.

SÖNDAGSSKOLA

Flickornas och pojkarnas bästa gudstjänst är söndagsskolan. Söndagsskolan innefattar verksamhetsformer som är anpassade för barn och den kan ha en enkel liturgi. Söndagsskolan samlas i första hand på söndagar. I många församlingar hålls söndagsskolan i samband med mässan. Nuförtiden finns det också många så kallade vardags-söndagsskolor och temasöndagsskolor. Även i Finland finns det musik-, gymnastik-, bild-, drama- och kocksöndagsskolor.

- ... barnen skulle få stå i centrum under församlingens gudstjänst?*
- ... gudstjänsterna skulle planeras så att familjerna gärna deltar i dem tillsammans med sina barn i olika åldrar?*
- ... gudstjänsten skulle genomföras av ett mångprofessionellt team, som även består av barn i olika åldrar och deras föräldrar?*
- ... gudstjänstlokalen skulle byggas och inredas så att den är lockande och trivsamt även för barn?*
- ... någon särskilt skulle ta emot barnen och se till att de får delta i genomförandet av mässan?*
- ... församlingen skulle stödja föräldrarna i nattvardsundervisningen?*
- ... klubbledarna och scoutledarna skulle få mer utbildning och hjälp för att hålla andakter?*
- ... vi i församlingen tillsammans skulle fundera över vilka bibelberättelser, böner och sånger som under olika år lyfts fram till stöd för skolbarnens andliga liv?*
- ... Frälsaren och evangeliet skulle få en större plats i vårt sätt att ta oss an arbetet?*
- ... en känsla präglad av frid och bön vore påtaglig i vårt arbete?*

Stöd i olika livssituationer

Att låta flickorna och pojkarna växa upp i lugn och ro har blivit allt svårare i vår mångfacetterade och mediala värld, men det är ändå möjligt. Det som en flicka eller pojke framförallt behöver är att föräldrarna och andra vuxna är närvarande i vardagen. Också i livets övergångsskeden och vid olika kriser behövs särskilt mycket uppmärksamhet och stöd från de vuxna.

FÖRÄNDERLIG BARNDOM

Att börja skolan är ett viktigt brytningsskede i barnets liv. Man är inte längre ett småbarn utan måste bära en stor ryggsäck på ryggen och lära sig att sköta många nya saker själv. Att börja första klass har varit ett stort steg också för tidigare generationer, men i övrigt är det tydligt att barndomen har blivit väldigt annorlunda jämfört med till exempel i slutet av förra århundradet. Det som i synnerhet har förändrat och förkortat barndomen är mediernas ständigt ökande roll i människornas vardag. Underhållning upptar en stor del av fritiden. Sociala medier inverkar på den sociala ställningen och förmågan att »hänga med sin tid». Via nätet har man tillgång till alla informationskällor, vilket innebär en utmaning för barnets andliga utveckling.

Samhällets värderingar och prestigetänkande påverkar i allt högre grad även barnen: i vårt prestations- och tävlingsinriktade samhälle förväntas även barnen utöva hobbyer och aktivt utveckla sig själva inom olika områden. Största delen av hobbyerna gagnar barnet. Men i de fall när de är alltför prestationsinriktade eller för många kan redan en liten skolelev få stressymptom. Å andra sidan kan även ett annat vanligt nutida fenomen – marginalisering och utslagning – börja redan i barnåren. Familjernas förmåga att klara sig eller risk för att bli utslagna »går i arv», inte bara av ekonomiska orsaker utan även på grund av de sociala färdigheter man lärt sig i hemmet eller för att dylika färdigheter saknas.

Oron bland 7–10-åringarna har ökat. I bakgrunden finns många orsaker, framförallt problem i familjerna och sociala svårigheter i skolorna, såsom onödigt stora grupper och att mobbning är så vanligt förekommande. Dock har även mediernas stora andel av barnens tidsanvändning, och i synnerhet spelande och den kortare nattsöm som spelandet ofta medför, en bevisad effekt på barnets sinnesro och koncentrationsförmåga.

Medierna har ändrat världsbilden i synnerhet i fråga om den sexuella mognaden. En väldig mängd information och bildmaterial finns att tillgå i en mycket tidig ålder, men barnen utvecklar inte förmågan att hantera allt detta tidigare än förr. Modet klär barnen så att de ser ut som vuxna, och till och med för att de ska se sexiga ut, men barnen är inte medvetna om vad de signalerar och kan utsättas för felaktiga tolkningar. Modet bidrar till att göra flickorna och pojkarna till objekt i de vuxnas värld. Till och med barn under 10 år känner av trycket på utseendet och kan exempelvis banta. Frågor om huruvida man duger och om hur man ser ut, som förut ansetts höra till puberteten, ställs nu allt oftare av barn under 10 år. När press från olika håll på detta sätt samlas hos barn i skolåldern, är det få som längre kan njuta av en bekymmerslös, balanserad och lugn barndom.

Barndomen blir kortare också i den aspekten att pubertetstecken kan ses hos allt yngre, ibland redan hos 8–9-åringar. Många barn anser att 10 år är gränsen för när barndomen slutar. Barnen kontrollerar ibland också varandra – vem som inte längre leker, och vem som däremot »fortfarande leker». Vissa leker till och med medvetet »för sista gången», samtidigt som de sörjer att de växer upp.

De som arbetar med flickor och pojkar känner igen det väldiga behovet av en vuxen. Det är den vuxnes uppgift att stödja barnet att vara sig självt och att leva ut sin barndom så länge som den av naturen varar. Även om barnet redan börjat se ut som en tonåring, kan den mentala och emotionella utvecklingen inte snabbas upp. Barnet ska få vara barn i lugn och ro, men även få växa upp i sin egen takt. Leken är positiv och önskvärd för alla åldrar och medier eller underhållning kan inte ersätta dess betydelse. Inom kyrkan vill vi stödja en lång barndom och flickornas och pojkarnas rätt att vara precis de barn som de verkligt är.

DE STILLA I LANDET OCH DE SOM TROR SIG ÄGA HELA VÄRLDEN

Tiden mellan 11 och 14 år kunde bra jämföras med de viktiga första barndomsåren (1–3 år), då anknytning, empati och tillit utvecklas. Under de tre första åren är betydelsen av en viktig vuxen, pappa och mamma, samt även omgivande trygga människor såsom mor- och farföräldrar, faddrar, släktingar och vänner oersättlig.

Det är naturligt att vara nära ett litet barn. Man får följa och stödja barnet när det växer upp till en egen person. Ett likadant stödnätverk behövs också på tröskeln till puberteten. Det stödjande nätverket av anhöriga och vänner får gärna vara tätare än barndomens – så pass stora är de frågor som dagens 11–14-åringar lever med.

I denna åldersgrupp ryms representanter för hela mänskligheten: från »de stilla i landet» till de allra mest krävande, de som har gjort och upplevt allt. Lärare, ungdomsarbetare, tränare, handledare och andra som arbetar med 11–14-åringar blir ofta tvungna att ta emot fler utbrott och mer ilska, raseri, gråt och trots än vad de anser vara rimligt. Å andra sidan är det just i den åldern som många barn slutar med sina regelbundna hobbyer, exempelvis klubbverksamhet eller scouting, och blir allt mer ensamma och utan stödnätverk.

Särskild fokus bör riktas på att uppmärksamma och möta flickor och pojkar i åldern 11–14 år i församlingen. När jaguppfattningen utvecklas och befästs, konfirmandundervisningen närmar sig och det virtuella livet växer kan församlingen erbjuda en uppväxtmiljö där man kan identifiera vad som är rätt och fel i livet, där man får träna sig på att vara en människa och bygga sin Gudsrelation i lugn och ro. Hos många barn över 10 år väcks å andra sidan en vilja att själv fatta beslut, ta ansvar för sig själv och andra och bidra till att göra världen till en bättre plats. Denna handlingskraft och iver att göra gott borde ses av vuxenvärlden och erkännas som en resurs. Det vore fint om barn i skolåldern inte bara förblev föremål för församlingens verksamhet, utan själva fick växa i rollen som aktiva deltagare och ansvarstagare.

BEKÄMPA ENSAMHETEN

De unga själva anser att ensamhet är den viktigaste orsaken till marginalisering – redan därför är det viktigt att stödja kamratrelationer och utvecklandet av sociala

färdigheter. Ingen blir marginaliserad helt plötsligt och oväntat, utan redan i rådgivningsåldern kan vissa tecken och riskfaktorer skönjas. Forskarna anser att sannolikheten för marginalisering är liten om barnet har åtminstone en av sina föräldrar som en skyddande faktor. Också i det fall att ingendera av föräldrarna har förmågan till ett tillräckligt bra föräldraskap kan andra vuxna förhindra att barnet marginaliseras. Det är också av yttersta vikt att vuxna i barnens närhet håller ögonen öppna för vilka barn som riskerar att bli utanför de sociala nätverken. Församlingen kan ta initiativ till ett samarbete mellan hemmet, skolan och församlingen – till att man tillsammans talar om hur flickor och pojkar på orten mår. Inom församlingarna har man delvis fått upp ögonen för situationen och inrättat specialungdomsledartjänster för arbetet bland 10–14-åringarna.

UPPSÖKANDE ARBETE

Målet med det uppsökande arbetet är att vara närvarande där barnen och de unga finns och erbjuda en möjlighet till en trygg och förtrolig vuxenkontakt. Tillsammans kan man finna svar på frågor som den unga grubblar över, vid behov kontaktas föräldrarna och man hjälper barnet eller den unga att få tillgång till de tjänster som behövs. Det primära målet för det uppsökande arbetet är att skapa kontakt och tillit, för att barnet ska kunna förlita sig på den vuxne om det behöver hjälp.

STÖD I LIVSKRISER

De vanligaste svåra livskriser som barn möter hör ihop med att familjen splittras, de själva eller någon familjemedlem blir sjuk, eller att en närstående eller ett sällskapsdjur dör. Ett barn som befinner sig i sorg eller kris ska inte lämnas ensamt med sina svåra känslor. Barn kan ta sig igenom många svåra saker enbart med vanlig varmhjär-

tad och medmänsklig hjälp, där barnet inbjuds att delta i gemensamma aktiviteter och man lyssnar till honom eller henne. Den hjälp som en anställd inom fostran ger är oftast i form av stöd för föräldraskapet och hela familjen, vilket kan vara exempelvis samtalsstöd eller en kamratstödsgrupp. Också vid kyrkans familjerådgivningscentraler hjälper man oftast familjerna genom att rikta stödet till just föräldrarna, även om barnen ibland också deltar i sessionerna.

I vissa församlingar har man under senare år också utvecklat sätt att bemöta och hjälpa barn i behov av stöd. Egna sorg- och skilsmässogrupper ordnas för barn i skolåldern. På finskt håll är det också möjligt att över nätet diskutera med en vuxen anställd eller så kan man sända ett sms till hjälptjänsten Tekstaritupu som riktar sig till flickor och pojkar. Vissa elektroniska tjänster tillåter även att man diskuterar anonymt. För församlingsanställda har kyrkan tagit fram utbildningar som anknyter till självavård för barn och unga, för att barnen ska ha tillgång till tryggt och tillräckligt stöd. Äkta professionalism är att känna sina egna gränser. Då måste man kunna hänvisa ett barn eller en familj i kris vidare så att de får lämplig hjälp.

DET DIAKONALA FAMILJARBETET

Och om det inte finns någon familj eller om de vuxna i familjen är oförmögna att ta kontrollen ens över sina egna liv? Inom diakonarbetet möter man dessa familjer. Huvudregeln i arbetet bland de vuxna är att ställa en enkel fråga till föräldrarna i familjen: hur mår barnen? Ett internt samarbete inom arbetslaget, som inkluderar professionella inom både diakoni och fostran, ger redskapen för att möta flickor och pojkar i en svår livssituation och deras familjer. Det är också viktigt se över möjligheten för frivilliga vuxna att agera som kamratstöd och på så sätt bistå de anställda.

SAMARBETE

Ibland kan en flicka eller pojke stå inför så många utmaningar och svårigheter att man endast genom samarbete kan erbjuda bästa möjliga stöd. Detta gäller såväl internt mellan församlingens olika arbetsformer som med övriga samarbetsinstanser.

För flickan eller pojken själv spelar det ingen roll om hjälpen kommer från diakonin, ungdomsarbetet eller småbarnsfostran. Det som spelar roll är att någon ser en och tar ens nöd på allvar. Då ett barn sänds vidare för att få hjälp av någon annan är det viktigt att komma ihåg att följa barnet under övergången, det vill säga att en bekant anställd följer med barnet till den nya situationen.

Är strukturerna hos församlingarnas arbetsformer sådana att de hindrar eller möjliggör kontinuerliga möten? Detta har till och med lyfts fram som en ödesfråga för kyrkan.

- ... man i verksamheten särskilt skulle fokusera på övergångsskedena i barnets liv?*
- ... mötet med barnen skulle vara det allra viktigaste i församlingens verksamhet?*
- ... vår församling skulle vara en diskrimineringsfri zon?*
- ... en anställd inom arbetet bland 7-14-åringar skulle reservera minst 10 timmar i veckan för att vara med barnen?*
- ... flickorna och pojkarna skulle bemötas utifrån deras eget perspektiv, och inte utifrån arbetsområdets perspektiv?*
- ... vi skulle utgå från att ett barn som kommer i puberteten fortsättningsvis är ett barn?*
- ... 11-14-åringarnas församlingstillhörighet skulle vara föremål för särskilda utvecklingsåtgärder i församlingen?*
- ... man i församlingen tillsammans skulle fundera över vad som kunde fungera som ett stöd och en »bro» på 11-14-åringarnas väg mot konfirmandundervisningen och deras församlingstillhörighet därefter?*
- ... flickorna och pojkarna på riktigt skulle vara subjekt och aktörer, och inte objekt för de vuxnas arbete?*
- ... det skulle finnas 12-14-åriga hjälpledare i klubbarna?*
- ... vi skulle stärka flickornas och pojkarnas emotionella och interaktiva färdigheter?*
- ... församlingen skulle ha ännu fler verksamhetsmetoder för tidigt ingripande?*
- ... specialungdomsarbetet skulle vara riktat till 11-14-åringarna och utföras av diakonin tillsammans med ett team från arbetet bland 7-14-åringar?*
- ... yrkeskunskapen från olika arbetsområden skulle vara tillgänglig även inom de övriga arbetsområdena?*

- ... det i församlingen skulle finnas mer utrymme för gemensam verksamhet för hela familjen?*
- ... flickorna och pojkarna och deras familjer skulle få vara delaktiga i planeringen och genomförandet av verksamheten med stöd av församlingens anställda?*

Trädgårdsmästare: Familjen i huvudrollen

I pojkarnas och flickornas församlingsliv behövs både sådana som organiserar och genomför verksamheten och sådana som stöder växandet. Flickorna och pojkarna har rätt att i församlingen möta trygga, pålitliga och tillräckligt bekanta vuxna som finns där som stöd för deras växande.

Föräldrarnas betydelse i barnets liv kan inte överdrivas. Flickornas och pojkarnas medlemskap i församlingen baserar sig på föräldrarnas vilja. Det är familjen som i första hand uppfostrar barnet, även i andliga frågor. Församlingen stöder familjernas fostrande arbete. Utgångspunkten för församlingens verksamhet är partnerskap och samarbete med familjerna i enlighet med den gemensamma läraryrkes- och fostrarens uppgift som man fått i och med dopet. En välfungerande interaktion med föräldrarna är viktig också då barnet deltar i verksamhet avsedd för den egna åldersgruppen. Församlingen bör ha aktuella kontaktuppgifter till och fungerande kontaktkanaler med familjerna till alla de barn som deltar i verksamheten.

Många församlingar anordnar numera även aktiviteter där man kan delta som familj: familjeläger och familjeutflykter, vuxen- och barnklubbar, familjecaféer och olika heldagsevenemang för familjer. Många av dessa är riktade till familjer med mindre barn. En enkät bland föräldrarna visar att de även skulle vilja ägna sig åt familjeverksamhet tillsammans med familjens större barn, 10-18-åringarna. Denna information kan sporra församlingsmedlemmarna till att tillsammans fundera över vad som kunde göras för att det skulle vara möjligt och naturligt för familjer med barn i olika åldrar att samlas tillsammans.

Församlingens anställda som stöd för växandet

I församlingen har ansvaret för flickornas och pojkarnas verksamhet oftast anförtrots ungdomsarbetsledaren. Även ledare för barnverksamheten, barnledare, präster, kantorer, diakoner, köksor och vaktmästare arbetar med flickorna och pojkarna och deras familjer.

ORGANISATÖR

Den anställdes roll som den som möjliggör flickornas och pojkarnas församlingsliv är mångsidig. Den anställda organiserar de olika verksamhetsformerna: bokar lokaler, ordnar material och transporter. Den anställda engagerar, utbildar och tar hand om klubbedarna och hjälpledarna samt kommer överens om samarbetsmöten, planerar program, sköter reklam och marknadsföring, ansvarar för verksamhetens säkerhet samt ingår nätverk med andra instanser som jobbar med barn.

VUXEN SOM MÖTER OCH STÖDER BARNET

Ur den anställdes synvinkel börjar det viktigaste arbetet dock först när de ovan nämnda momenten är utförda. Det viktigaste är att möta pojkarna och flickorna, att leva tillsammans med dem till exempel på skolgården, i lägermatsalen, under klubbstunden, i matchens hetta och andaktens stillhet. Den anställda är den vuxna människa som möter och ger barnet stöd. Den anställdes viktigaste arbetsredskap är den egna personen. Bland de viktigaste arbetsredskapen räknas de mänskliga relationerna – till barnen, de unga och föräldrarna. För att dessa ska uppstå krävs enträgenhet och äkta närvaro. Inom arbetet bland 7–14-åringar – där man kan vara i kontakt med samma människor från att de är 7 tills att de uppnår vuxen ålder – är det möjligt att skapa långsiktig interaktion.

Bild: Hele Ali-Löytty

Kunde alla flickor och pojkar ha möjlighet att känna någon av de anställda i sin hemförsamling? Detta ideal förutsätter tillräckliga personalresurser för att kunna förverkligas. I genomsnitt använder man i församlingarna mindre ekonomiska resurser på arbetet bland 7–14-åringar än på dagklubbsarbetet, konfirmandundervisningen eller ungdomsarbetet. Om de spenderade ekonomiska resurserna ses i relation till antalet deltagare i verksamheten eller ännu hellre i relation till andelen församlingsmedlemmar i åldersgruppen i fråga är flickornas och pojkarnas församlingsliv synnerligen kostnadseffektivt. Å andra sidan kan man fråga sig om statistiken snarare avslöjar att församlingarna satsar för lite resurser på denna uppgift?

FÖRSAMLINGENS GEMENSAMMA ANSVAR

Det är bra att fundera över hur arbetet bland flickor och pojkar organiseras. Traditionellt har arbetet utförts församlingsvis, så att ansvaret för verksamheten har fallit på en eller ibland flera anställda inom arbetet bland 7–14-åringar. Om all verksamhet hänger på en enda anställd blir arbetet mer sårbart. Att den anställda insjuknar eller ersätts av en ny person och andra förändringar kan få verksamheten att krascha. Det kan också bli ett problem att få personalen att räkna till exempelvis på läger.

Att värna om flickornas och pojkarnas välmående och möjligheter att växa är alla vuxna församlingsmedlemmars gemensamma ansvar. Det vore bra om ansvaret för flickornas och pojkarnas delaktighet och verksamhet delades mellan flera anställda. Exempelvis kunde ett mångprofessionellt team ansvara för verksamheten. Detta team kunde bestå av flera personer, exempelvis ungdomsarbetsledaren, ledaren för barnverksamheten, ledaren för barnarbetet eller barnledaren, prästen, kantorn, diakoniarbetaren, en förtroendevald eller en frivillig förälder, och deras kunskaper och kompetens skulle kombineras för flickornas och pojkarnas väl. Även arbete som bedrivs på exempelvis prosterinivå eller tillsammans med en annan församling ökar möjligheterna att få en inhoppare eller annan hjälp, vilket gör verksamheten mindre sårbar.

TÄNK
OM

- ... en förtroendevald skulle vara klubbfadder?
- ... mångprofessionella team skulle sköta flickornas och pojkarnas verksamhet, på samma sätt som inom konfirmandundervisningen?
- ... det inte skulle finnas ett team för arbetet bland 7–14-åringar och ett ungdomsarbetsteam, utan bara ett gemensamt team för familjearbete eller fostran?
- ... församlingen skulle ha en präst för arbetet bland 7–14-åringar?
- ... barnledarna skulle leda klubb- och lägerverksamhet för 7–10-åringar?
- ... »ungdomskvällen» skulle vara riktad till 11–14-åringar och arrangeras gemensamt av teamen för ungdomsarbetet respektive arbetet bland 7–14-åringar?

KYRKANS LEDARE FÖR UNGDOMSARBETET IAKTTAR I ALLT SITT ARBETE OCH I ALLA SINA FUNKTIONER FÖLJANDE YRKESETISKA PRINCIPER

- Ärlighet
- Rättvisa
- Barmhärtighet
- Respekt för livet

I VÅRT ARBETE MED UNGA

- vill vi ansvarsfullt stödja barnets och den ungas växande och utveckling som människa.
- vill vi ta hand om barnen och de unga genom att visa acceptans, omtanke och intresse för deras frågor och behov.
- vill vi vara trygga, ansvarsfulla förebilder som hjälper barnen och de unga att finna sin egen identitet.
- vill vi utgöra ett stöd för barnens och de ungas andliga växande.

I VÅRT ARBETE MED ARBETSKAMRATERNA

- vill vi vara uppmuntrande och accepterande arbetskamrater med förmåga till interaktion.
- vill vi främja etablerandet av ett jämlikt, rättvist och uppmuntrande arbetsklimat.
- vill vi respektera arbetskamraterna genom att ge dem utrymme att agera och genom att uppmuntra med hjälp av ärlig respons.

I VÅR RELATION TILL ARBETSGIVAREN

- vill vi inom arbetsgemenskapen agera som ansvarsfulla anställda som arbetar för att förverkliga den gemensamma visionen i arbetet.
- vill vi sköta vårt arbete professionellt genom att vara initiativrika och flexibla arbetstagare.
- vill vi utifrån den evangelisk-lutherska kyrkans lära och bekännelseskrifter agera som fostrare av barnen och de unga.

I SAMHÄLLET

- vill vi verka inom nätverk för ungdomsarbetet i egenskap av en initiativrik och kompetent aktör inom ungdomsarbetet, föra de ungas talan och representera kyrkans fostrande arbete.
- vill vi visa samarbetsförmåga, fördomsfrihet och tolerans i allt vad vi gör.
- vill vi finnas tillhands för att stödja barnens och de ungas växande i hela samhället.

Källa: Yrkesetiska regler för kyrkans ledare för ungdomsarbetet

Frivilliga

Flickornas och pojkarnas verksamhet i församlingarna skulle inte gå runt utan tusentals frivilliga som tar ansvar. I framtiden kommer frivilligarbetet sannolikt att få en ännu större roll, om man bara låter det växa.

KLUBBLEDARE OCH HJÄLPLEDARE

En mycket viktig grupp av frivilliga är klubb- och hjälpledarna. År 2011 fanns det 7 329 frivilliga klubbedare i församlingarna. Största delen av klubbedarna är unga som konfirmerats. Ungdomar under 18 år kan fungera som ledare parvis, när de fått klubbedarutbildning och själva har stöd av en programstomme och vid behov av en vuxen församlingsanställd.

Bild: Hele Ali-Löytty.

Församlingarnas klubbledare åtar sig i allmänhet sin veckouppgift för ett år i taget. För varje gång planerar de ett klubbprogram som lämpar sig för deltagarnas åldersgrupp. Oavsett väder och vind anländer de varje vecka till klubblokalen och är redo att möta sina klubbmedlemmar. Förutom att klubbledarna leder verksamheten är de också pojkens eller flickans förebild för hur en ung eller en vuxen församlingsmedlem är. Ledaren är som en storebror eller storasyster, med vilken man kan prata, pyssla, skratta och gråta, fundera över livets viktiga frågor eller bara vara.

Klubbledarna är ofta också hjälpledare på flickornas och pojkarnas läger eller utflykter. För den unga själv innebär klubbledarskapet att man växer med ansvaret. Erfarenheter av att ha lyckats med saker förbättrar självkänslan. Att vara en rollmodell för församlingens flickor och pojkar är å ena sidan krävande, men å andra sidan ger det också mycket. Klubbledarna och hjälpledarna får utbildning och stöd av församlingens anställda. För att ett högkvalitativt klubbprogram ska vara möjligt är det ofta nödvändigt att en vuxen är närvarande. Ur den anställdes synvinkel är klubbprogrammet alltså samtidigt arbete både bland barn i skolåldern och bland unga. I många församlingar är klubbledarna och konfirmandundervisningens hjälpledare ofta samma ungdomar. De känner flickorna och pojkarna och fungerar som utmärkta brobyggare mellan arbetet bland 7-14-åringar, konfirmandundervisningen och ungdomsarbetet.

- ... de unga klubbledarna och scoutledarna på grund av sin ålder skulle visas särskild omsorg och respekt i församlingen?*
- ... hjälp- och klubbledarverksamheten skulle förbereda de unga för ett omfattande frivilligarbete inom församlingen?*
- ... man i församlingen särskilt skulle satsa på att få även pojkarna att hitta sin plats som klubbledare?*

VUXNA FRIVILLIGA

Många vuxna vill delta mer aktivt i barnens liv och många saker blir möjliga om fler vuxna medverkar i flickornas och pojkarnas verksamhet. I en Helsingforsförsamling har man som tradition att anordna »junior- och seniorläger», samtidigt och på samma plats. På detta läger får barn i skolåldern baka och pyssla tillsammans med pensionärer. Alderns erfarenhet och ungdomens iver kombineras på ett sätt som är positivt för bägge grupperna. Kanske kunde alla klubbar, scoutgrupper och läger ha sin egen »mormor, farfar eller fadder»?

Också för en vuxen kan ett klubbledarskap vara ett bra sätt att använda sina egna resurser till gagn för barnen i grannskapet. Bland flickorna och pojkarna arbetar frivilliga vuxna, såsom barnkörens ledare. I körverksamheten deltar ofta även föräldrar, varvid verksamheten i bästa fall stärker hela familjens församlingsdelaktighet. En vuxen kan ofta också behövas som stöd åt de unga klubbledarna – som en vuxen som inte är en ledare, men som finns tillgänglig om det behövs.

Det finländska samhället håller på att bli ett allt aktivare medborgarsamhälle, där närgemenskapernas betydelse betonas när människor genom egen aktivitet och samarbete med andra vill påverka sitt eget välmående. Denna förändring är inte ett hot, utan innebär ökade möjligheter att tillsammans med församlingsmedlemmarna utveckla församlingen. Det väsentliga är att fundera över hur man skapar sådana strukturer och verksamhetsformer som förmår svara mot denna mentala förändring. Hur öppnar man samhällets dörrar till gemensamt agerande, initiativrikedom och kreativitet?

- ... de unga klubbledarnas arbete i församlingen skulle stödjas av en grupp vuxna frivilliga?*
- ... man skulle bjuda in faddrar och far- och morföräldrar och låta dem vara med och utveckla pojkarnas och flickornas församlingsliv?*
- ... församlingarna skulle stödja den verksamhet som familjerna själva initierar?*

Bild: 1237/icom

III UTVECKLINGSMÅLEN FÖR FLICKORNA OCH POJKARNA SOM FÖRSAMLINGSMEDLEMMAR

Slutsatser

Det finska ordet för utvecklingsdokument, kehittämisasiakirja, är en konstruktion av tre olika ord: kehittäminen (utveckling), asia (sak, ärende) och kirja (bok).

Bok. Boken är ett sammandrag över det arbete som man i församlingarna och kyrkan utför bland och för flickorna och pojkarna. Den är ett sammandrag för kyrkan, nätverken, samarbetspartnerna, församlingens beslutsfattare och föräldrarna. Texthelheten beskriver ett arbete och en verksamhet som är levande och befinner sig mitt i en förändring.

Ärende. Boken har ett budskap. Den driver ett ärende. Församlingarnas, organisationernas och kyrkans verksamhet bland flickorna och pojkarna är livsviktig såväl för målgruppen som för kyrkan. Genom att stärka kyrkans närvaro bland 7-10-åringarna och 11-14-åringarna stärker man även familjerna samt bygger en morgondag och kyrkans framtid. Framförallt är man närvarande vid en av livets allra känsligaste vändpunkter: när den redan levda barndomen och den framväxande ungdomen konkurrerar om utrymme i flickans eller pojkens liv.

Utveckling. Arbetsgruppen bakom dokumentet har tolkat utvecklingen inom arbetet bland 7-14-åringar som mycket positiv. Arbetet och verksamheten har varit exceptionellt anpassningsbara. Man har förmått hålla fast vid det väsentliga (kyrkans budskap), man har hållit sig à jour (verksamhetsformerna) och man har modigt sett framåt (förändringskänslighet). Samma linje syns i detta dokument. Arbetsgruppen hoppas att dokumentets text och tänk om-reflektionerna sporrar läsarna till att värdesätta det som gjorts och förnya det existerande.

I det avslutande kapitlet komprimeras ytterligare fem viktiga perspektiv på utvecklandet av flickornas och pojkarnas församlingsmedlemskap: barnet, familjen, arbetet, beslutsfattarna och nätverken. För att församlingen ska ha möjlighet att mångsidigt dra nytta av dokumentet i sitt eget utvecklingsarbete har de redan tidigare ställda *Tänk om*-utvecklingsfrågorna sammanställts på nytt och omgrupperats under dessa fem punkter.

Utvecklingsdokumentet och barnen

Utvecklingsdokumentet talar inte om barn i skolåldern eller yngre tonåren utan om flickor och pojkar i församlingen. Begreppet arbete bland 7-14-åringar beskriver arbetsområdet som fokuserar på flickorna och pojkarna i församlingen. Det rör sig inte om någon enhetlig åldersgrupp utan inom gruppen finns stor skillnader. Verksamheten bland 7-10-åringar skiljer sig från verksamheten bland 11-14-åringar. Dokumentet betonar att en lång barndom är en gåva och ser hela pubertetstiden som en del av barndomen. 7-14-åringarna lever mitt bland ett väldigt flöde av information och impulser. Varje dag influeras av musik, mode, medier och internet. Mitt bland allt detta måste man trygga en så lång och trygg uppväxtmiljö för barn som möjligt – också inom församlingens arbete.

- Dokumentet betonar vikten av en lång barndom.
- Dokumentet talar om flickorna och pojkarna i församlingen.

TÄNK OM VI SKULLE ÖKA FLICKORNAS OCH POJKARNAS DELAKTIGHET

- ... flickorna och pojkarna skulle bli hörda och sedda, och därigenom delaktiga i sin församling?
- ... flickorna och pojkarna på riktigt skulle vara subjekt och aktörer, och inte objekt för de vuxnas arbete?
- ... vi i församlingen i stället för miniorer och juniorer skulle använda uttrycket flickor och pojkar?
- ... vi skulle ta flickornas och pojkarnas rätt till församlingstillhörighet som utgångspunkt för utvecklingen av kyrkans arbete bland 7-14-åringar?
- ... vi verkligen skulle ta till oss forskningsresultatet som visar att barnets delaktighet i församlingen i skolåldern påverkar hans eller hennes medlemskap i vuxen ålder?
- ... alla slags flickor och pojkar skulle känna att de är välkomna i någon verksamhet i församlingen?
- ... alla flickor och pojkar skulle ha samma möjligheter att delta i församlingslivet oberoende av var de bor?
- ... man i församlingen skulle dra upp riktlinjer för vilka »grenar» av församlingsverksamheten barnen har rätt till?
- ... flickorna och pojkarna skulle delta i planeringen och inredningen av klubblokaler?
- ... vi likt Jesus hade barnet som vår förebild?
- ... vi som församling kunde tänka ut den bästa möjliga framtiden för flickorna och pojkarna: Hur skulle den då se ut?

TÄNK OM VI SKULLE BESTÄMMA OSS FÖR ATT STÖDJA FLICKANS OCH POJKENS VÄXANDE SOM MÄNNISKA OCH ANDLIGHETEN SOM EN DEL AV DETTA

- ... vi skulle utveckla separata verksamhetsformer för 7-10-åringarna och 11-14-åringarna eller om vi skulle tänka utifrån de olika skolstadiernas perspektiv?
- ... vi djärvt skulle erbjuda barnen flick- och pojkklubbar med ett köns sensitivt grepp?
- ... vi skulle tala öppet om vilka könsrollsmodeller vi i församlingen erbjuder barnen?
- ... vi skulle erkänna vilken betydelse aktiviteter som innebandy och pyssel har för barnets utveckling som människa?
- ... vi skulle stärka flickornas och pojkarnas emotionella och interaktiva färdigheter?
- ... vi skulle se barnets tro som lika sann som den vuxnes tro?
- ... vi i församlingen tillsammans skulle fundera över vilka bibelberättelser, böner och sånger som under olika år lyfts fram till stöd för skolbarnens andliga liv?
- ... gudstjänstlokalen skulle byggas och inredas så att den är lockande och trivsamt även för barn?
- ... någon särskilt skulle ta emot barnen och se till att de får delta i genomförandet av mässan?
- ... man skulle satsa fullt ut på skolgudstjänsten och andakterna?
- ... barnens möjligheter till naturupplevelser skulle ökas med hjälp av tärtläger?
- ... vi skulle se till att alla barn åtminstone en gång i sitt liv har möjlighet att åka på läger?
- ... verksamheten på webben skulle göras till en av de bärande grenarna i församlingen?
- ... vi skulle öka de anställdas och de vuxna frivilligarbetarnas arbetstid på nätet där de kan finnas tillhands och möta flickorna och pojkarna?
- ... vi skulle utveckla verksamhetsformerna så att vi beaktar medievärlden som en del av flickornas och pojkarnas naturliga livsmiljö?
- ... flickorna och pojkarna i vår församling skulle känna till de kristna organisationernas nättjänster?

TÄNK OM VI SKULLE BEAKTA STÖDBEHOVET

- ... man i verksamheten särskilt skulle fokusera på övergångsskedena i barnets liv?
- ... mötet med barnen skulle vara det allra viktigaste i församlingens verksamhet?
- ... flickorna och pojkarna skulle bemötas utifrån deras eget perspektiv, och inte utifrån arbetsområdets perspektiv?
- ... församlingen skulle ha ännu fler verksamhetsmetoder för tidigt ingripande?
- ... vår församling skulle vara en diskrimineringsfri zon?
- ... vi skulle utgå från att ett barn som kommer i puberteten fortsättningsvis är ett barn?
- ... 11-14-åringarnas församlingstillhörighet skulle vara föremål för särskilda utvecklingsåtgärder i församlingen?
- ... man i församlingen särskilt skulle satsa på att få även pojkarna att hitta sin plats som klubbledare?

Utvecklingsdokumentet och familjen (föräldrar, släkt, faddrar)

Flickans och pojkens närgemenskap är den egna familjen. Familjen är också en viktig – om inte rentav den viktigaste – samarbetspartnern. Det är bra att vara medveten om vikten av ett tillitsfullt förhållande mellan hemmet och församlingens arbete. Familjer är olika och det är viktigt att respektera familjens särprägel. Livet är dock sårbart. Om det uppstår en oro för barnets välmående står den anställda alltid på barnets sida. Dokumentet betonar vikten av att tänka på arbetet ur ett familjeperspektiv. En särskild resurs under den närmaste framtiden är de stora ålderklasserna som går i pension. Mor- och farföräldrarnas betydelse ökar bland flickorna och pojkarna. Även faddrarnas roll söker sig nya former och behöver församlingens stöd. Fadderskap är en uppgift inom församlingen och faddern bör vara en viktig följeslagare åt en 7-14-åring.

- Dokumentet betonar vikten av ett tillitsfullt förhållande mellan familjen och församlingen.
- I dokumentet betraktas arbetet ur barnets och familjens perspektiv.

TÄNK OM VI SKULLE TÄNKA OCH AGERA UR ETT FAMILJEPERSPEKTIV

- ... vi i stället för minior- och juniorverksamhet skulle tala om verksamhet bland 7-14-åringar och deras familjer?
- ... det i församlingen skulle finnas mer utrymme för gemensam verksamhet för hela familjen?

- ... församlingarna skulle stödja den verksamhet som familjerna själva initierar?
- ... flickorna och pojkarna och deras familjer skulle få vara delaktiga i planeringen och genomförandet av verksamheten med stöd av församlingens anställda?
- ... vi skulle utveckla och realisera regelbunden verksamhet för flickorna och pojkarna tillsammans med deras familjer?
- ... klubbarbetet skulle vara förlagt till eftermiddagen?
- ... juni månad, när de flesta föräldrar ännu arbetar, i församlingen skulle reserveras för lägerverksamhet för barn i skolåldern?
- ... gudstjänsterna skulle planeras så att familjerna gärna deltar i dem tillsammans med sina barn i olika åldrar?
- ... församlingen skulle stödja föräldrarna i nattvardsundervisningen?
- ... man skulle bjuda in faddrar och far- och morföräldrar och låta dem vara med och utveckla pojkarnas och flickornas församlingsliv?

Utvecklingsdokumentet och arbetet (den anställda, teamet och broar)

Det finns många olika tjänstebeteckningar för tjänsten. Den kan tillhöra arbetet bland 7-14-åringar, eller minior- och juniorarbetet, flickarbetet och pojkarbetet eller familjearbetet. Tjänsten tillhör alltid församlingen, inte den anställda. Värdesätt ditt eget arbete och din uppgift. Tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren är den bästa experten på sitt eget arbete, men behöver även andra omkring sig.

En väsentlig aspekt av barndomen är utveckling. Ett barn i åldern 7-14 år har erfarenhet av att vara ett litet barn och kanske också av puberteten. Han eller hon håller på att växa upp till en ungdom och senare till en vuxen. I bästa fall kan församlingen gå bredvid ett barn och en ung människa i tiotal år och erbjuda stöd till både personen själv och dennes familj. Också av denna anledning är det viktigt att det finns broar mellan de olika arbetsområdena och att dessa stärks.

- Dokumentet betonar att tjänsten är församlingens, inte arbetstagarens egen.
- Dokumentet stärker församlingsarbetet och det fostrande arbetets långsiktighet och beröringsytan med flickans, pojkens och hela familjens liv.
- Dokumentet uppmuntrar till brobygge mellan de traditionella arbetsområdena.

TÄNK OM VI SKULLE FÖRENA OLIKA ANSTÄLLDAS YRKESKUNSKAP FÖR FLICKORNAS OCH POJKARNAS VÄL

- ... vi i församlingen skulle fundera över om vi tillsammans gör rätt saker för flickornas och pojkarnas bästa?
- ... vi i församlingen modigt skulle fundera över vilka anställda som ska ansvara för flickorna och pojkarna i församlingen?

- ... vi djärvt skulle slopa våra gamla framgångshistorier och i stället utveckla nya åldersspecifika metoder?
- ... mångprofessionella team skulle sköta flickornas och pojkarnas verksamhet, på samma sätt som inom konfirmandundervisningen?
- ... yrkeskunskapen från olika arbetsområden skulle vara tillgänglig även inom de övriga arbetsområdena?
- ... det inte skulle finnas ett team för arbetet bland 7-14-åringar och ett ungdomsarbeteam, utan bara ett gemensamt team för familjearbete eller fostran?
- ... församlingen skulle ha en präst för arbetet bland 7-14-åringar?
- ... barnledarna skulle leda klubb- och lägerverksamhet för 7-10-åringar?
- ... »ungdomskvällen» skulle vara riktad till 11-14-åringar och arrangeras gemensamt av teamen för ungdomsarbetet respektive arbetet bland 7-14-åringar?
- ... körerna och musikgrupperna i församlingen skulle ses som en väsentlig form av verksamheten bland flickor och pojkar?
- ... vi skulle ta modell av scoutverksamhetens åldersgruppsmål i församlingens övriga fostrande arbete?
- ... specialungdomsarbetet skulle vara riktat till 11-14-åringarna och utföras av diakonin tillsammans med ett team från arbetet bland 7-14-åringar?
- ... gudstjänsten skulle genomföras av ett mångprofessionellt team, som även består av barn i olika åldrar och deras föräldrar?
- ... scouternas princip om att frivilligt »växa in i ansvaret, steg för steg» skulle tas som modell även för det övriga församlingsarbetet?
- ... barnen skulle få stå i centrum under församlingens gudstjänst?
- ... det skulle finnas 12-14-åriga hjälpledare i klubbarna?
- ... hjälp- och klubbedarverksamheten skulle förbereda de unga för ett omfattande frivilligarbete inom församlingen?

TÄNK OM VI SKULLE BYGGA »BROAR» FÖR FOSTRAN OCH SE TILL ATT UNDERHÅLLA DEM

- ... man i verksamheten särskilt skulle fokusera på övergångsskedena i barnets liv?
- ... välsignelsen av förstaklassister och aktivitetsövergången skulle planeras tillsammans så att barnet fick övergå till aktiviteterna för skolelever under ledsugning av de bekanta småbarnsfostrarna?

- ... man i församlingen tillsammans skulle fundera över vad som kunde fungera som ett stöd och en »bro» på 11-14-åringarnas väg mot konfirmandundervisningen och deras församlingstillhörighet därefter?
- ... mötet med barnen skulle vara det allra viktigaste i församlingens verksamhet?
- ... flickorna och pojkarna skulle bemötas utifrån deras eget perspektiv, och inte utifrån arbetsområdets perspektiv?
- ... vi skulle ta lärdom av det fostrande arbetets historia i vår egen församling?
- ... vi skulle stödja dem som bär ansvaret och hjälpa dem att orka?
- ... de unga klubbedarna och scoutledarna på grund av sin ålder skulle visas särskild omsorg och respekt i församlingen?
- ... klubbedarna och scoutledarna skulle få mer utbildning och hjälp för att hålla andakter?
- ... de unga klubbedarnas arbete i församlingen skulle stödjas av en grupp vuxna frivilliga?
- ... Frälsaren och evangeliet skulle få en större plats i vårt sätt att ta oss an arbetet?
- ... en känsla präglad av frid och bön vore påtaglig i vårt arbete?

Utvecklingsdokumentet och beslutsfattarna (sakkunskap, offentlighet, påverkan)

Barnet lever sitt liv, den anställde utför sitt arbete och beslutsfattaren har i uppgift att för egen del säkerställa att församlingen, dess budskap och verksamhet möter flickorna, pojkarna och deras familjer. Beslut kan bara fattas när man har sakkunskap och riktiga fakta framför sig. Församlingen är ett offentlighetsligt samfund. På ett sätt innebär detta att den måste tillägna sig vissa akvarieliknande egenskaper: Det finns inget utrymme för hemlighetsmakeri eller döljande av fakta. Bara det som ses och hörs kan ha framgång. Påverkan är en väsentlig del av församlingslivet och alltid värt besväret.

Beslutsfattarna månar om ekonomin. De blomstrande åren ligger bakom oss och alla blir tvungna att pruta på något. En bra form av påverkan är när man själv har möjlighet att bestämma vad man måste avstå från och vad man bör satsa på.

- Dokumentet påminner om de anställdas och förtroendevaldas gemensamma ansvar.
- Dokumentet är ett verktyg för detta samarbete.
- Dokumentet utmanar oss att granska och utvärdera vår grundläggande uppgift.

TÄNK OM VI SKULLE SE FLICKORNA OCH POJKARNA SOM HELA FÖRSAMLINGENS ANSVAR

- ... fler av församlingens anställda skulle se det som sin sak att stärka flickornas och pojkarnas församlingstillhörighet?
- ... en av församlingens förtroendevalda skulle granska hela församlingens verksamhet och förvaltning med beaktande av skolbarnens behov och rättigheter – och utifrån sina iakttagelser leda de övriga ansvariga i en diskussion om ämnet?
- ... en förtroendevald skulle vara klubbfadder?

TÄNK OM VI KUNDE TRYGGA RESURSERNA FÖR VERKSAMHETEN

- ... verksamheterna skulle få resurser utifrån deltagarantalet?
- ... man skulle inse lägerverksamhetens värde – trots att lägerarbete är krävande för de anställda och förbrukar resurser?
- ... scouterna i hela församlingen skulle respekteras som församlingens egen arbetsform, och den mest kostnadseffektiva?
- ... vissa »grenar» skulle skötas i samarbete med grannförsamlingen?

Utvecklingsdokumentet och nätverken (samarbetspartner, samarbete, skolan)

Församlingarnas verksamhet lever alltid i relation till sin omgivning. Barnet har skolan, föräldrarna har sina arbeten eller så lever familjen i en problemsituation och föräldrarna är utan arbete. För vissa hopar aktiviteterna sig lätt och andra har barn som inte har råd till någon form av hobby, utrustning eller licenser. Barn i åldern 7-14 står inför stora val: violinlektioner, flickklubb eller chilla ute på stan, fotbollsläger eller församlingens läger, mötas på nätet eller öga mot öga?

För att få en god barndom är det viktigt att tiden fördelas rätt. Församlingen kan genom sitt agerande etablera sig där flickorna och pojkarna lever och träffas. Då måste man ha förmågan att visa särskild respekt för sina samarbetspartner. När man är i skolan är det skolans villkor som gäller.

Nätverkande och samarbete är arbetsredskap, inte självändamål i sig. Ur samarbetspartnerns synvinkel är kyrkan en viktig aktör, en del av den finländska grundtryggheten och av den sociala bekräftelsen.

- Dokumentet uppmuntrar till partnerskap och nätverkande.
- Dokumentet betonar att församlingen och kyrkan är en stark och betydelsefull samarbetspartner.

TÄNK OM VI SKULLE FÖRENA VÅRA KRAFTER FÖR FLICKORNAS OCH POJKARNA BÄSTA

- ... de instanser som möter flickorna och pojkarna också skulle träffa varandra lite oftare?
- ... vi skulle vara mer öppna och öka samarbetet med kommunen, skolan och organisationerna?
- ... läroplanen skulle vara utgångspunkten för samarbetet med skolan?
- ... vi skulle stödja lärarna i deras arbete?
- ... de anställda inom arbetet bland 7-14-åringar skulle ha sin arbetsplats i närskolan?
- ... klubarbetet skulle ske i samarbete med skolorna?
- ... exempelvis de kristna ungdomsföreningarna skulle ordna klubbar för församlingens räkning?
- ... församlingen i skolan skulle inleda en dialog om tron och det heliga bland oliktankande?
- ... församlingen och scoutkåren tillsammans skulle gå igenom innehållet i sitt samarbetsavtal (nästa vecka)?
- ... församlingen skulle ge kårledarna regelbundet stöd?
- ... en anställd inom arbetet bland 7-14-åringar skulle reservera minst 10 timmar i veckan för att vara med barnen?
- ... församlingarnas fostrande arbete skulle definieras som en del av den finländska grundtryggheten?

Bild: Microsoft

Flickor & pojkar
i församlingen
LUTVECKLINGS
DOKUMENT

*Det bästa som ett träd kan
producera är frukt med fröet
till ett nytt träd.
Vilket slags träd växer fram
som ett resultat av arbetet i er
församling? Hurdana »tänk om»
-frågor ställer ni?*

EV.LUTH. KYRKAN I FINLAND[†]

ISBN 978-951-789-410-4 (hft.)
ISBN 978-951-789-411-1 (pdf)
ISSN 1798-7903

Publikationer från
Evangelisk-lutherska kyrkan
i Finland 2012:7